

ANTRADIENIS

2026 m. spalio 6 d.

UTENOS Diena

Utena
765

NUMERIS 076 (2886)

ISSN 1648-0783

VISKAS TIKRA

26-iejį leidimo metų

KAINA 1,70 EUR

TRUMPAI

Atnaujintas šaligatvis

Užbaigti dalies J. Basanavičiaus gatvėje (šalia turgavietės) esančio šaligatvio remonto darbai. J. Basanavičiaus g. atkarpoje nuo Smėlio g. iki Sėlių g. UAB „Utenos komunalininkas“ atnaujino šaligatvio dangą.

Dirba rūbinė

Informuojama, kad nuo spalio 1 d. pradėjo veikti Utenos ligoninės rūbinė. Rūbinės darbo laikas darbo dienomis nuo 7 iki 20 val., savaitgaliais – nuo 8 iki 20 val.

Paskelbė konkursą

Spalio 3 d. paskelbtas konkursas Utenos apylinkės teismo teisėjo padėjėjo (-os) (karjeros valstybės tarnautojo (-os) pareigybei užimti. Pagrindinė šias pareigas einančio darbuotojo (-os) darbo vieta – Utenos apylinkės teismo Ignalinos rūmai Švenčionyse.

Skiautininkių susibūrimas

Penktadienio vakarą Kuktiškių bibliotekoje vyko skiautininkių kūrybinis pasimatymas, kurio tikslas buvo ypatingas – išrinkti pačius ryškiausius darbus artėjančiai parodai, kuri bus eksponuojama Utenos kraštotyros muziejuje. Parodos pristatymas įvyks spalio 7 d. 16 val.

Antra pergalė

Utenos „Juventus“ savaitę pabaigė iškovodama antrą pergalę paeiliui LKL čempionate. Laimono Eglinsko kariauna savo sirgalių akivaizdoje 93:77 (18:20, 23:16, 26:17, 26:24) nurungė „Tauragę“. Uteniškiams tai buvo paskutinė repeticija prieš sugrįžimą į FIBA Čempionų lygą – trečiadienį Vilniuje jie priims Malagos „Unicają“.

Degalų kainos

Net ir laikantis aukštomis naftos kainoms, degalų kainų skirtumai tarp skirtingų degalinių gali siekti net kelias dešimtis centų. Dėl to energetikos ministras Lukas Savickas kartu su kitais Seimo nariais pateikė pasiūlymus papildyti Energetikos įstatymą. Pasiūlymais siekiama, kad degalinių kainos viešai būtų skelbiamos realiu laiku – vairuotojai galėtų geriausiai pasiūlymą pasirinkti dar prieš vykdamą į degalinę.

Naudokite
generatorius
saugiai

5 psl.

SODE
IR
DARŽE

7 psl.

Artimiausių
dienų
renginiai

16 psl.

Utenoje pagerbti geriausi mokytojai ir švietimo bendruomenės lyderiai

Deimantės Zarankienės nuotr.

Savivaldybės administracijos direktorius Paulius Čyvas ir vicemerė Daiva Pečionė savivaldybės įsteigtomis Metų mokytojo premijomis apdovanojo (iš kairės) Almą Gaideliene, Loretą Šapokienę, Gintarę Armonaitienę ir Svetlaną Derviniene

Skaitykite 3 psl.

Ką apie savo
mokytojus prisimena
buvę mokiniai?

Skaitykite 4 psl.

Kai disciplina virsta
gyvenimo varikliu

Skaitykite 6 psl.

Padovanokite savo tėvams,
seneliams ar draugams
laikraštį, kupiną Jūsų
krašto naujienų!

Prenumeratos kainos
2026 metams:

1 mėn. - 8 Eur
3 mėn. - 24 Eur

Užsisakyti „Utenos dieną“ galima
redakcijoje (Maironio g. 34, Utena)
kiekvieną darbo dieną nuo 8 iki 16 val.
arba el. paštu prenumerata@utenosdiena.lt,
tel. +370 389 61460.

9 771648 078003

Ugniagesiai gelbėtojai šiemet jau išgelbėjo daugiau kaip 260 gyvūnų

Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ugniagesiams gelbėtojams rūpinimasis į nelaimę patekusiais gyvūnais – kasdienio darbo dalis. Šiemet ugniagesiai jau išgelbėjo 261 gyvūną.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenimis, tarp šiemet išgelbėtų gyvūnų – 148 naminiai gyvūnai ir 54 laukiniai žvėrys. Ugniagesiai taip pat išgelbėjo 58 laukinius paukščius, išpainiojusius tinkluose ar valuose, įstrigusius įvairiose konstrukcijose ar įšalusius lede.

Dažniausiai ugniagesių pagalbos prireikia katėms, kurios įlipa į medžius ir nebegali pačios nultipti, į šulinius įkritusiems šunims, tvorose įstrigusioms ar žiemą įlūžusioms stirnoms. Šiemet ugniagesiai jau išgelbėjo 92 kates, 23 šunis ir 30 stirnų. Tarp išgelbėtų gyvūnų pasitaiko ir lapių, ežių bei kitų laukinių gyvūnų. Neseniai Varėnos rajone, Perlojos kaime, ugniagesiai išlaisvino tvoroje įstrigusį danielių.

Pagalbos prireikia ir stambesniems naminiams gyvuliams. Ugniagesiai vyksta gelbėti pelkėse, grioviuose ar kitose sunkiai pasiekiamose vietose įklampusių karvių, arklių ir avių. Gyvūnai taip pat gelbėjami iš degančių pastatų, šulinių, vandens telkinių bei kitų vietų, iš kurių patys ištrūkti nebegali.

Gyvūnų gelbėjimo operacijos neretai būna sudėtingos ir reikalauja ne tik specialiosios technikos, bet ir ugniagesių profesionalumo, kantrybės bei atsargumo. Į nelaimę patekę gyvūnai elgiasi instinktyviai – gali bandyti slėptis, bėgti, gintis ar sustingti iš baimės. Todėl gelbėtojams pirmiausia tenka įvertinti situaciją ir pasirinkti tokį gelbėjimo būdą, kuris būtų saugus tiek gyvūnui, tiek jiems patiems.

Net ir iš pirmo žvilgsnio paprastas katės gelbėjimas iš medžio gali pareikalauti nemažai pastangų. Artėjant gelbėtojams išsigandęs gyvūnas kartais lipa dar aukščiau, todėl jam pasiekti prireikia automobilinių kopėčių ar kitos specialiosios įrangos.

Kiekviena gelbėjimo operacija skirtinga: vienu atveju reikia itin atsargiai išlaisvinti įstrigusią gyvūno galūnę, kitu – veikti labai greitai, nes nuo to gali priklausyti jo gyvybė. Išgelbėti laukiniai gyvūnai, jeigu jų būklė leidžia, paleidžiami į gamtą. Kai kuriais atvejais, ypač šaltuoju metų laiku, nusilpusius gyvūnus ugniagesiai parsiveža į komandą, sušildo ir pamaitina, o sustiprėjusius paleidžia arba perduoda gyvūnų globos specialistams.

PAGD inf.

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos kunigui Rimantui Kauniečiui, laidojimo namams LUVI, giminėms, artimiesiems, kaimynams ir kitiems, kurie padėjo išlydėti į paskutinę kelionę **Juožą ORANTĄ**.

Tokią sunkią akimirką Jūsų gerumas, rūpestis ir buvimas šalia suteikė mums stiprybės.

Žmona Vitalija, sūnus Egidijus, dukra Aušra UD-1162

— SPALIO 5-OJI · MOKYTOJŲ DIENA

**Ačiū, kad mokote ne tik žinių,
bet ir gyvenimo pamokų.**

Jūsų kantrybė ir tikėjimas kiekvienu vaiku kuria Utenos krašto ateitį. Linkiu įkvėpimo, stiprybės ir džiaugsmo matant, kaip auga ir tobulėja jūsų mokiniai.

Kristina Gogelienė

Utenos rajono savivaldybės tarybos narė

Sutvarkyti Krašūonos laiptai

UAB „Utenos komunalininkas“ pasidalijo Krašūonos mikrorajono gyventojams aktualia ir džiugia žinia – čia sutvarkyti laiptai, kurie po remonto tapo saugesni bei patogesni.

Kaip teigiama bendrovės pranešime, dėl susidėvėjimo šie laiptai buvo pavojingi ir ypač nesaugūs žiemos laikotarpiu, todėl jų sutvarkymas buvo labai svarbus.

„Utenos dienos“ inf.

UAB „Utenos komunalininkas“ nuotr.

Šiais laiptais Krašūonos mikrorajono gyventojai daugelį metų keliauja į turgų ir kitas miesto vietas

Spalio 14 d. 17 val.

Utenos A. ir M. Miškinų viešosios bibliotekos
konferencijų salėje

Zitos Mackevičienės sudarytos knygos

**„Kaliečiai
laiko tėkmėje“**
pristatymas

Renginį ves ir šventinę nuotaiką kurs
Kaliečių kaimo žmonės

Maloniai visus kviečiame!

Utenoje pagerbti geriausi mokytojai ir švietimo bendruomenės lyderiai

Deimantė ZARANKIENĖ
deimante@utenosdiena.lt

„Šiandien susirinkome paminėti labai svarbią dieną, skirtą žmogui, kuris ne tik moko, bet ir įkvepia, pastebi, padrąsina, padeda augti ir patikėti savimi. Mokytojo darbas – tai ne vien pamoka, pažymys ar vadovėlis. Tai gebėjimas uždegti smalsumą, išgirsti, kai tylima, padrąsinti, kai sunku. Ir būti tuo žmogumi, kurio žodžiai kartais išlieka visam gyvenimui. Mokytojas kasdien dovanoja ne tik žinias – jis dovanoja laiką, jis dovanoja savo dėmesį, kantrybę, tikėjimą ir, žinoma, dalelę savęs“, – tokiais Utenos kultūros centro režisierės Margaritos Veikšrienės žodžiais prasidėjo spalio 2 dieną čia vykęs renginys, skirtas Tarptautinei mokytojų dienai paminėti. Renginio metu buvo išdalytos Metų mokytojo premijos ir padėkota tiems, „kurie telkia bendruomenes, priima sprendimus, kuria sąlygas ir kasdien rūpinasi švietimo įstaigų gyvenimu“.

Pasveikinti švenčiančios mokytojų bendruomenės pirmasis į sceną žengė LR Seimo narys Vitalijus Šeršniovas. Jis, dalydamasis asmenine patirtimi, pedagogams uždavė klausimą, ar jie patys atsimeina savo mokytojus. Utenos

rajo savivaldybės mero ir jo komandos vardu mokytojus sveikino vicemerė Daiva Pečionė.

Rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėja Diana Guzienė sakydama sveikinimo kalbą

palietė itin aktualų mokytojo profesijos prestižo klausimą ir prisiminė ją sujaudinusią vienos Vilniaus universiteto tyrėjos pasisakymą, kad mokytojo profesijos prestižas yra tarsi ant žemės numestas brangus daiktas. D. Guzienė mokytojams palinkėjo to, kas, jos manymu, tą brangų daiktą galėtų pakelti į garbingą vietą.

Padėkos ženklą už profesionalumą, atsakomybę, kūrybiškumą, iniciatyvą ir nuoširdų darbą mokyklos bei Utenos rajono vaikų labai pagerbtos keturios formaliojo ir neformaliojo švietimo mokytojos. Vicemerė D. Pečionė ir rajono savivaldybės administracijos direktorius Paulius Čyvas 1 850 eurų vertės Metų mokytojo premijomis apdovanojo Utenos „Saulės“ gimnazijos anglų kalbos mokytoją metodininę Almą Gaidelinę, Utenos Aukštakalnio progimnazijos „Žiburio“ skyriaus pradinio ugdymo mokytoją Loretą Šapokienę, Utenos meno mokyklos smuiko mokytoją Gintarę Armonaitienę ir Utenos Vyturių progimnazijos neformaliojo vaikų švietimo (sporto srities) mokytoją Svetlaną Derviniene.

D. Pečionei ir D. Guzienėi teko užduotis padėkoti švietimo įstaigų vadovams, „kurių pastangos ir lyderystė buvo svarbūs įgyvendinant „Tūkstantmečio mokyklų“ programą“. Už asmeninį indėlį įgyvendinant projektą „Tūkstantmečio mokyklos“ savivaldybėje, už mokyklos bendruomenės sutelkimą reikšmingiems ir tvariams pokyčiams, įgalinimą ir kiekvieną mokyklos bendruomenės narį augti skatinančią lyderystę apdovanoti: Utenos Adolfo

Renginį vedusi Utenos kultūros centro režisierė Margarita Veikšrienė, kuri yra ir mokytoja, kolegas ragino pamiršti visus rūpesčius ir pasimėgauti Martyno Kavaliausko koncertu

Utenos švietimo centro direktorė Vitalija Bujanauskienė kvietė visus mokytojus atsistoti ir pasveikinti vieniems kitus

Renginio, skirto Tarptautinei mokytojų dienai paminėti, svečiai buvo kviečiami įsiamžinti prie fotosienelės

Šapokos gimnazijos direktorius Saulius Brasiūnas, Utenos Aukštakalnio pradinės mokyklos direktorė Asta Garunkšnienė, Utenos Aukštakalnio progimnazijos direktorė Jolita Kaziliūnė, Utenos Dauniškio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Asta Skeirienė, Utenos Krašunos progimnazijos direktorius Rolandas Gruodinskas, Utenos „Saulės“ gimnazijos direktorė Nijolė Zabukienė ir Utenos Vyturių progimnazijos direktorė Edita Kadūnienė. Taip pat padėkota ir „Tūkstantmečio mokyklų“ projekto pagrindinio partnerio Utenos švietimo centro direktorei Vitalijai Bujanauskienei.

Šventinę nuotaiką Utenos kultūros centro didžiojoje salėje tądien kūrė dainininkas Martynas Kavaliauskas.

Vicemerė Daiva Pečionė (antra iš dešinės) ir rajono Švietimo ir sporto skyriaus vedėja Diana Guzienė (pirma iš kairės) padėjo švietimo įstaigų vadovams, „kurių pastangos ir lyderystė buvo svarbūs įgyvendinant „Tūkstantmečio mokyklų“ programą“

Ką apie savo mokytojus prisimena buvę mokiniai?

Daiva ČEPĖNIENĖ
daiva@utenosdiena.lt

Vakar, spalio 5-ą, buvo minima Tarptautinė mokytojų diena. Mokykloje praleisti metai daugeliui išlieka atmintyje ilgam. Net ir po daugybės metų dažnas prisimena savo mokytojus, jų pasakytus žodžius, pabrąšinimus ar griežtą būdą, atminties kertelėse pasilieka ir mokykliniai nuotykių, tuo metu išgyventos istorijos. Artėjant Mokytojų dienai Utenos gatvėse sutiktų praeivių paklausėme, kaip jie prisimena mokyklą, mokytojus ir mokyklinius nutikimus, kurie tarp daugybės gyvenimo įvykių vis dar yra išlikę atmintyje.

AUDRONĖ

Mokyklinius metus prisimenu kaip gerus laikus. Draugai, mokslai, jokių rūpesčių... Sovietmečiu buvo paprasčiau nei dabar. Iki šiol prisimenu savo auklėtoją. Ji buvo nuostabi mokytoja, supratinga, su ja būdavo galima pasikalbėti. Iki šių laikų mes dar susitinkame. Kas penkerius metus organizuojame klasės susitikimą, pasikviečiame ir auklėtoją. Aš mokiausi Anykščių rajone, Kavarsko vidurinėje mokykloje. Mano auklėtoja buvo Strazdienė.

SAIVARA

Žinoma, kad prisimenu savo mokytojus. Visokių buvo: ir gerų, ir blogų. Vieni davė gerų gyvenimo pamokų, kiti gal šiaip buvo nuoširdūs. Amžinąjį atilsį auklėtoja Bronė Saladžiuvienė buvo nuostabi. Ji buvo fizinio lavinimo mokytoja ir labai jaunatviška moteriškė. Nebijojo apsiimti auklėti mūsų klasės, kurioje buvo labai sunkių vaikų. Ji buvo vienintelė mokytoja, kuri sutiko būti mūsų klasės auklėtoja. Mokiausi Utenos 5-ojoje vidurinėje mokykloje, dabartinėje Vyturių progimnazijoje. Mokyklos direktorė buvo griežta.

Bet vykdavo įdomūs užklasiniai renginiai, diskotekos, jaunametiniai karnavalai. Dabar Mokytojų dienos šventė labiau švenčiama nei anksčiau. Tais laikais Rugsėjo 1-oji būdavo didesnė šventė nei Mokytojų diena. Buvo visko: ir gero, ir blogo. Man dabar gal truputį liūdna, kad mokiniai neturi užklasinės veiklos su klasiokais, nebėra ir diskotekų. Na, bet sovietiniai laikai irgi savų minusų turėjo.

SIGITAS

Prisimenu mokyklinius laikus. Mokytojai kartais bausdavo. Sėdėdavome suole su klasioku, tai mus išskirdavo, paskui vėl kartu susėdavome. Buvome neklaūzados. Nelabai prisimenu vidurinės mokyklos mokytojus, atsimenu tik klasiokus. Iš politechnikumo prisimenu tik mokytoją Braženą, Odetos Tumėnaitės-Bražėnienės vyrą. Mūsų grupės auklėtoja buvo Stasė Kubickienė. Ji buvo griežtoka. Mokiausi gerai – vidurkis penkiabalėje sistemoje buvo 4,3. Tik iš rusų kalbos turėjau trejetą, bet kai mane paėmė į rusų kariuomenę, šią kalbą greitai išmokau. Mokyklą atsimenu kaip gerus laikus, norėčiau sugrįžti atgal.

DARIUS

Tiesą sakant, mokyklą prisimenu labai retai. Mokiausi Raseiniuose, dabar gyvenu Utenoje. Tai buvo seniai, daugiau nei prieš 40 metų. Atsimenu savo auklėtoją, kuri auklėjo nuo ketvirtos iki aštuntos klasės. Vardo jos neatsimenu, bet pravardė buvo Rožė. Ji buvo lietuvių kalbos mokytoja. Griežta buvo, bet puiki. Reikalaudavo, išmokė gramatikos, iki šiol atsimenu, kur kablelį reikia padėti, kad žodį „vėliava“ reikia su -ia rašyti. Tai va. Aš iki aštuntos klasės mokiausi, paskui išvažiavau į Kauną studijuoti miškininkystės. Į mokyklinius laikus sugrįžti nenorėčiau, labiau norėčiau

grįžti į studijų metus. Ten buvo gera kompanija, smagūs laikai, su draugais trindavomės Laisvės alėjoje. Auklėtojas buvo Valius Meškys, jis buvo gimnastas, darydavo salto. Aišku, mes jo neklausėme. Bet prisimenu, jis mus norėjo pakultūrinti, nusivežė mus, studentus, į Vilnių, operos ir baleto teatrą. Nepamenu, kokį spektaklį žiūrėjome, bet prisimenu, kad grįžome vėlai,ėjome pėsčiomis iki bendrabučio.

URTĖ

Man į mokyklą eiti nepatiko. Labiau patiko, kai pradėjau dirbti, nes tuomet tapau nepriklausoma. Mokyklą baigiau prieš 13 metų. Tiems laikams neįsivaizdavau jokios nostalgijos. Daugumą mokytojų prisimenu, bet susitinku juos retai. Su mokytojais viskas buvo gerai. Buvo griežtų mokytojų, bet tokių, kurių nenorėčiau prisiminti, nėra. Mes buvome nevieninga klasė, tai labai šiltų atsiminimų ir neturiu. Mano auklėtoja Utenos „Saulės“ gimnazijoje buvo Musteikienė. Nieko blogo negaliu apie ją pasakyti. Mano patirtis tokia.

VIOLETA

Prisimenu mokyklinius laikus. Mokiausi Utenos 4-ojoje vidurinėje mokykloje, dabar tai Dauniškio gimnazija. Ko gero, mokykla – tai svarbiausias pagrindas žmogui ir jo tolesniam gyvenimui. Kai aš mokiausi, tvarka buvo visai kitokia nei šiais laikais. Mokiniai gerbė mokytojus, mokytojas buvo autoritetas. Žinoma, tais laikais buvo ir neigiamos patirties. Per pertraukas reikėdavo sustoti po du ir vaikščioti, kas šių dienų vaikams būtų nesuprantama. Šešerius metus mokiausi sovietinėje santvarkoje, kai turėjome garbinti Leniną, o paskui viskas keitėsi. Tos permainos įsimintinos ir buvo nelengvai priimanamos. Aš iki tol nebuvau girdėjusi apie nepriklausomybę, mes buvome mokomi pagal sovietinę ideologiją ir kitokio gyvenimo neišsivaizdavome. Sunku buvo suprasti, kad mokytojas, kuris draudė kalbėti apie Bažnyčią, staiga tapo labai religingas ir tikintis. Gal jis ir buvo tikintis visą laiką, aš neteisiu, bet matyti tokį pasikeitimą buvo keista.

Labiausiai man įstrigo mokytojas Petras Panavas. Jis buvo ne tik lietuvių kalbos ir literatūros, bet ir gyvenimo mokytojas, lietuviybės, patriotizmo, meilės lietuviškam žodžiui, poezijai, literatūrai puoselėtojas. Taip pat atmintyje išlikęs ir fizikos mokytojas Žiulys – aukštos vidinės kultūros žmogus. Buvo ir griežta mokytoja, kurios pavardės nenoriu minėti, nes ir dabar ją kartais sutinku, ji mums dėstė rusų kalbą.

DOVILĖ

Aš mokyklą baigiau 1998 metais, tačiau labai daug visko atsimenu iš tų laikų. Man labiausiai įstrigo vienas dalykas. Labai gerai mokiausi, ir man lotynų kalbos mokytoja liepė padėklamuoti eilėraščių. Aš tą eilėraščių padainavau, ir mokytoja man parašė 12. Dešimtbalėje sistemoje gavau 12. Tai buvo ilgas – septynių stulpelių – eilėraščių. Kažkada buvau susitikusi tą mokytoją ir jai pasakiau, kad aš vis dar atsimenu tą 12-uką ir dar dabar galiu pasakyti lotynišką posakį.

Mes buvome pirmoji gimnazistų laida Utenos „Saulės“ gimnazijoje. Aš mokiausi penkias kalbas, lotynų kalba buvo privaloma.

Labiausiai atsimenu savo pirmąją mokytoją Genovaitę Skardžiuvienę. Ji buvo labai reikli, griežta, bet taip pat ir labai gera. Būdama penkerių aš jau mokėjau skaityti. Kai pradėjau eiti į mokyklą, man ten nebuvo ką veikti. Labai mėgau mokytis, todėl man visi mokytojai buvo geri. Vyresnėse klasėse mūsų auklėtoja buvo Dalia Pavasarienė, ji taip pat nuostabi. Su ja ir dabar susitinkame, pasikalbame, kartu pasidžiaugiamo. Smagu prisiminti tas gyvenimo nuotrupas iš mokyklos laikų. Labai norėčiau grįžti į tuos laikus. Dabar mano dukra mokosi dešimtoje klasėje toje pačioje Utenos „Saulės“ gimnazijoje. Nueinu į mokyklą. Nors aplinka pasikeitusi – koridoriai, kabinetai naujoviški, ten gera būti. Įgijau du aukštuosius išsilavinimus ir dabar padedu mokytis dukrai, neblogai viską prisimenu. Jei galėčiau pasveikinti savo mokytoją, pirmiausia sveikinimą skirčiau lotynų kalbos mokytojai Violetai už tą 12-uką. Bet šiaip pasveikinčiau visus buvusius savo mokytojus, nes jie visi man brangūs ir visi daug davė.

Deimantės Zarankienės nuotr.

Langų remonto specialistai įspėja: jūsų pinigai išskrenda per langus!

Norėdami kokybiškai ir šiltai gyventi, pasikeiskite langų tarpines ir susireguliuokite langus.

Taikant paprastas taupymo priemones, sumažės šilumos nuostoliai namuose ir pagerės jūsų gyvenimo sąlygos. Atlikite langų profilaktinę apžiūrą, sureguliuokite ir sutepkite langų lankstų mechanizmus bei pasikeiskite gumines langų tarpines į vokiškas poliuretanines „Schlegel“ firmos Q-LON tarpines, kurių tarnavimo laikas net 21 metai ir daugiau.

Kodėl reikia keisti langų tarpines? Standartinių guminių tarpinių eksploatacijos laikas – 6–8 metai. Langų tarpinės dažniausiai susidėvi dėl sezonų kaitos, laiko, šalčio ir karščio. Jos tampa neefektyvios ir ima praleisti šaltį, triukšmą, atsiranda mikrotrūkimų. Pasenusios guminės tarpinės praranda elastingumą, susiploja, sukietauja ir tampa len-

gvai paveikiamos temperatūrų kaitos.

Kodėl būtinas langų reguliavimas ir furnitūros tepimas?

Dėl langų varstymo išsireguliuoja, išsausėja metalinis mechanizmas, pradeda strigti lango rankena, lango varčia pradeda kliuti už jo rėmo apačios. O pačiame mechanizme pradeda kauptis dulkės bei purvas. Todėl būtina kasmet atlikti profilaktinį langų lankstų reguliavimą (langą grąžinti į pradinę geometrinę padėtį), valyti furnitūrą ir ją tepti. Kas gi iš mūsų taip rūpinasi langų sandarumu ir jų tarpinėmis? Niekas! Todėl būstų šeimininkai savo pinigais ne tik pradeda šildyti kiemą, bet ir pažeidžia lango izoliacines savybes. Dėl nesandarių langų prarandama apie 15–20 proc. šilumos. Nors iš pirmo žvilgsnio guminės tarpinės atrodo geros, jos savo funkcijų nebeatlieka. Pridėjus ranką prie lango varčios yra jaučiamas šaltis, patenkantis į patalpų vidų. Tad belieka gumines tarpines

pasikeisti į ilgaamžes vokiečių firmos „Schlegel“ kokybiškas poliuretano tarpines, kurios nereikalauja jokios priežiūros ir pasižymi ilgaamžiškumu, puikiomis izoliacinėmis savybėmis. Pakeitus tarpines būtina iš naujo sureguliuoti langų lankstus, išvalyti ir sutepti metalinę furnitūrą tam, kad langas vėl lengvai darinėtųsi, sandariai prisispautų prie rėmo ir nepraleistų šalčio, triukšmo bei dulkių.

Gumines tarpines pasikeiskime vokiškomis Q-LON poliuretano tarpinėmis

Q-LON tarpinėms suteikiama 5 metų garantija, tačiau savo izoliacinių savybių jos nepraranda daugiau nei 21 metus. Šioms

tarpinėms nereikia jokios papildomos priežiūros per visą eksploatacijos laikotarpį. Jos puikiai priglunda prie lango rėmo. Tarpinės atsparios ultravioletiniams saulės spinduliams, šalčiui, karščiui, cheminiams valikliams. Q-LON tarpinės pagamintos iš „Memory foam“ putų, kurios prisitaiko prie lango varčios ir rėmo formos bei neleidžia patekti drėgmei, dulkėms, triukšmui. Be to, saugo, kad iš lauko nepatektų šaltis, o iš vidaus neišeitų šiluma. Pasikeitę langų tarpines ir iš naujo sureguliuavę langus, sutaupysite šilumos praradimo nuostolius. Langai vėl taps sandarus ir nebegirdėsite iš gatvės sklindančio triukšmo. Vokiškos „Schlegel Q-LON“ tarpinės pagamintos naudojant unikalių medžiagų derinį, turi puikią „atmintį“ – suspaustos grįžta į savo pradinę formą, jų neveikia temperatūros svyravimai, grybeliai, UV spinduliai ar ozonas. UAB „Remvalus“ dirba visoje Lietuvoje. Daugiau informacijos rasite internete www.remvalus.lt.

„Remvalus“ inf.

Akcija: užsakant 3-įjį ir daugiau langų remontą bus taikoma 25 proc. nuolaida iki spalio 15 d.
Registruotis prašome iš anksto tel.: 0 606 93 229, 0 604 24 268, 0 604 18 095. Akcija taikoma nuo registracijos telefonu datos.
Atvykus mūsų konsultantui, būtina pateikti nuolaidų kuponą. Be kupono nuolaidos negalioja.

SAUGUS ELEKTROS GENERATORIŲ NAUDOJIMAS – APSAUGOKIME SAVE IR SAVO TURTĄ!

Lietuvoje dažnai pasitaiko atvejų, kai sutrinka elektros energijos tiekimas. Tokiais atvejais elektros generatorius gali tapti svarbiu pagalbininku, tačiau netinkamai naudojamas jis gali kelti rimtą pavojų. Pasvalio priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnai pastebi, kad netinkamai naudojamas generatorius gali sukelti gaisrą, o jo išmetamosios dujos – apsinuodijimą anglies monoksidu (smal-kėmis). Kad generatoriaus naudojimas būtų saugus, būtina laikytis kelių svarbių taisyklių.

- 1. Generatorių naudokite tik lauke.** Jį statykite toliau nuo pastatų, langų, durų ir ventiliacijos angų. Generatorius jokių būdu neturi būti naudojamas gyvenamosiose patalpose, garaže, rūsyje ar kitoje uždaroje erdvėje. Net ir atidaryti langai ar vartai neužtikrina pakankamo vėdinimo.
- 2. Degalus ir alyvą naudokite saugiai.** Degalus pilkite tik išjungę generatorių. Nepilkite degalų šalia atviros ugnies, rūkant ar esant kitų uždegimo šaltinių. Degalus ir alyvą laikykite tinkamose, tam skirtose talpose, atokiau nuo šilumos šaltinių. Pastebėję degalų ar alyvos nuotėkį, generatoriaus nenaudokite, kol gedimo nepašalinsite.
- 3. Šalia generatoriaus nelaikykite degių medžiagų,** popieriaus, medienos, tekstilės ar kitų lengvai užsidegančių daiktų. Generatorius veikdamas įkaista, todėl netinkamai parinkta jo vieta gali tapti gaisro priežastimi.
- 4. Naudokite tik techniškai tvarkingus, nepažeistus elektros laidus ir kištukus.** Laidai neturi būti nutrinti, įtrūkę ar kitaip pažeisti. Generatorius turi būti naudojamas pagal gamintojo instrukciją ir tinkamai įžemintas, jeigu tai numatyta jo konstrukcijoje.
- 5. Reguliariai tikrinkite generatoriaus būklę.** Prieš naudojimą apžiūrėkite, ar nėra degalų ar alyvos nuotėkio, ar nepažeisti laidai, jungtys ir kitos dalys.
- 6. Nepalikite veikiančio generatoriaus be priežiūros.** Net ir trumpam paliktas veikiantis generatorius gali sugesti, perkaisti ar sukelti gaisrą. Šalia generatoriaus rekomenduojama turėti tinkamą gesintuvą. Svarbu atminti, kad generatoriaus išmetamosiose dujose esančios smalkės yra bespalvės ir bekvapės, todėl jų pavojų žmogus gali pastebėti per vėlai. Pajutus galvos skausmą, svaigimą, silpnumą, pykinimą ar kitus galimo apsinuodijimo požymius, būtina nedelsiant išeiti į gryną orą ir kvieisti pagalbą. Tinkamai naudojamas elektros generatorius padeda užtikrinti elektros energijos tiekimą, o ne tampa papildomu pavojaus šaltiniu. Rūpinkimės savo ir artimųjų saugumu – laikykimės gamintojo instrukcijų ir pagrindinių priešgaisrinės saugos reikalavimų.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento inf.

DIENOS IR NAKTYS UTENOS KRAŠTE

Fizinis skausmas

Rugsėjo 26 d. apie 11 val. Utenoje, J. Basanavičiaus gatvėje, bute, vyrui (gim. 1976 m.) du vyrai sukėlė fizinį skausmą.

Sužalojo pareigūną

Rugsėjo 27 d. apie 20.45 val. Utenoje, Vaižganto gatvėje, prie daugiabučio namo, dėl administracinio nusižengimo sulaikomas vyras pasipriešino ir sužalojo Utenos rajono policijos komisariato pareigūną (gim. 1993 m.). Pareigūnas, suteikęs medicinos pagalbą, gydomas ambulatoriškai. Neblaivus (1,06 prom.) įtariamas (gim. 1979 m.) sulaikytas ir uždarytas į areštinę.

Kvaišalai

- Rugsėjo 29 d. apie 20.30 val. Utenoje, Aušros gatvėje, pas patikrinti sustabdyto automobilio „Opel Signum“ keleivius (abu gimę 2007 m.) rasta galimai narkotinių ar psichotropinių medžiagų.
- Spalio 2 d. apie 21 val. Utenoje, Papievių gatvėje, vyras (gim. 2003 m.) neteisėtai disponavo galimai narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis.

Apvogė namus

Rugsėjo 30 d. gautas moters (gim. 1965 m.) pareiškimas. Apie 9.30 val. moteris pastebėjo, kad buvo įsibrauta į jos namus Anykščių rajone (Kavarsko sen.), iš kurių pavogta 7 000 Eur ir įvairių juvelyrinių dirbinių. Padaryta bendra 8 000 Eur turtinė žala.

Pasisavinti pinigai

- Spalio 1 d. gautas vyro (gim. 1968 m.) pranešimas, kad nepažįstamas asmuo apgaule išviliojo jo elektroninės bankininkystės prisijungimo duomenis ir neteisėtai pasisavino 2 316,73 Eur.
- Spalio 2 d. gautas moters (gim. 1980 m.) pranešimas, kad apie 9.10 val., bandant prisijungti prie savitarnos interneto svetainės ir suvedus elektroninės bankininkystės prisijungimo duomenis, iš jos banko sąskaitos neteisėtai į kitą sąskaitą buvo pervesti 235 Eur.

Apvirto vilkikas

Spalio 3 d. Utenos rajone, Daugailių seniūnijoje, nuo kelio nuvažio ir ant šono apvirto vilkikas. Vairuotojas nenukentėjo. Daugailių ugniagesiai sustabdė kuro tekėjimą iš bako ir nuvalė kelio dangą.

Vyro mirtis

Spalio 3 d. apie 12.10 val. Utenoje, Aukštakalnio gatvėje, mirė į ligoninę pristatytas vyras (gim. 1960 m.).

Dėl įvykių pradėti ikiteisminiai tyrimai.

Parengta pagal Utenos aps. VPK ir Panevėžio PGV inf.

Kai disciplina virsta gyvenimo varikliu

Loreta LILEIKIENĖ
zurnalistai@utenosdiena.lt

Vakar buvo minima Tarptautinė mokytojų diena. Turbūt kiekvienas prisimename savo pirmąjį mokytoją ir jam jaučiame didžiulę pagarbą. Taigi šį kartą – pokalbis su Kastyčiu Stankevičiumi, ilgamečiu Utenos Dauniškio gimnazijos fizinio ugdymo mokytoju metodininku, Utenos daugiafunkcio sporto centro treneriu, visuomenininku. Jis – ir Kūno kultūros mokytojų asociacijos vadovas, Europos judumo savaitės renginių, akcijų prieš rūkymą bei kitų sveikatingumo iniciatyvų organizatorius. Mokytojas miesto šventės metu buvo įvertintas „Sidabro kibirkštimi“, jo kandidatūra teikta šių metų geriausio rajono mokytojo vardui gauti.

Kastyti, iš kur esate kilęs?

Esu kilęs iš Švenčionių, ten baigiau Zigmo Žemaičio mokyklą. Tačiau šiandien drąsiai galiu sakyti, kad jau 30 metų esu uteniškis. Iš tėviškės mano kelias pirmiausia suko į Vilnių – ten viskas buvo susieta su karatė treniruotėmis. Visur ir visada mano gyvenime prioritetas buvo sportas. O šiame sporte buvau visas – norėjau kuo daugiau pažinti, išmokyti kovinio meno, nes jis mane nenumaldomai traukė nuo pat mažens.

Turėjau tolimą giminaitį, kuris jau treniravosi. Tai buvo pati pradžia, 1990–1992 metai. Tuo metu apie šią savo veiklą mažai kam pasakodavau – buvau gana kuklus, net draugų rate nedaugelis žinojo, kad iš Švenčionių autobusu ir traukiniu per Švenčionėlius važinėju į treniruotes Vilniuje ir mokausi iš bendraminčių. Baigęs mokyklą išvažiavau gyventi ir sportuoti į sostinę. Žinoma, padėdavo tėvai. Man tuo metu tai prilygo pačioms rimčiausioms studijoms. Kadangi neįstojau į aviaciją, apie kurią svajoju, visiškai pasinėriau į sportą. Aplinkiniams buvo sunku suprasti, koks čia sportas ir ką gyvenime veiksiu, bet būtent per šį kelią atradau save.

Į Uteną atvažiavau 1997 metais, jau turėdamas neblogus karatė ir apskritai kovinio sporto įgūdžius. Atvykau turėdamas labai aiškų tikslą – norėjau pradėti karatė treniruotes, kurti savo mokyklą, rinkti vaikų grupes, įkurti klubą. Supratau, kad noriu ne tik pats treniruotis, bet ir treniruoti kitus, perteikti savo žinias, siekti rezultatų. Iš pradžių kildavo abejonių, ar man čia kažkas pavyks, bet metai bėgo, o aš esu toks niekada nepasiduodantis: kai turiu tikslą, jo siekiu, kol pasiekiu. Įkūriau sekciją prie federacijos, vėliau įregistravau klubą. Viską reikėjo daryti pačiam: ir įstatus rašyti, ir į savivaldybę kreiptis. Lietuvos sporto universitetą Kaune baigiau jau gyvendamas Utenoje. Šią vietą iki šiol laikau vienu, kur ruošiami tikri profesionalai ir giliai kalbama apie visą sportinę veiklą. Studijuodamas gavau neįkainojamų ži-

nių apie žmogaus anatomiją, fiziologiją, sporto mediciną.

O ar buvo kada nors mintis, kad tapsite būtent mokyklos mokytoju?

Net ir negalvojau. Viskas mano gyvenime buvo sutelkta tik į kovinį sportą. Tačiau viena iš mano mokinių, kuri dabar jau yra mano kolegė Dauniškio gimnazijoje, kartą užsiminė, kad mokyklai laikinai reikia pavaduojančio mokytojo. Nuėjau padirbėti, tiesiog pabandyti... Ir štai – toje pačioje mokykloje dirbu jau 17 metų. Per tą laiką teko mokyti ir civilinės saugos, ir technologijų, bet labiausiai mane mokykloje traukia būtent fizinis ugdymas.

Kas per šiuos ilgus Jūsų darbo metus labiausiai pasikeitė?

Į mokyklą atėjau dirbti jau susiformavęs kaip treneris. O treneriui, žinome, reikia rezultato. Tačiau sporto klubas ir bendrojo ugdymo mokykla yra du skirtingi pasauliai. Į treniruotes ateina motyvuoti, patys to norintys vaikai, o mokykloje sporto salės duris praveria visi, ir toli gražu ne visi yra šimtu procentų motyvuoti judėti. Iš pradžių aš iš visų mokinių bandžiau daryti sportininkus. Pasakui teko sau pasakyti STOP. Supratau, kad čia ateina labai įvairūs vaikai ir ne visi privalo būti čempionais. Per tuos metus mano požiūris stipriai pasikeitė – išmokau suderinti ir kartu aiškiai atskirti profesionalų sportą nuo tiesioginio fizinio aktyvumo. Šiandien mano tikslas mokykloje – uždegti norą judėti dėl sveikatos, o rezultatų siekiame su tais, kurie patys pasirenka profesionalaus sporto kelią.

Kokia yra Jūsų darbo savaitės ir darbo dienos rutina?

Keliuosi anksti ryte – pamokos pagal tvarkaraštį kiekvieną dieną prasideda nuo 8 val. ryto. Vėdu pamokas, po jų atlieku būtiniausius mokyklos darbus. O vėliau, nuo pusės penkių ar penkių vakaro, einu į sporto salę. Ten būnu iki devintos ar

pusės dešimtos vakaro. Ir taip beveik kasdien.

Savaitgaliais dažnai vyksta varžybos. Kartais būna net keli savaitgaliai iš eilės, kai važiuoju su vaikais, dalyvauju turnyruose. Vilnius, Kaunas, Panevėžys – keliaujame po visą Lietuvą. Kai sportininkai užauga iki tam tikro lygio ir atsiranda galimybių, išvykstame ir į tarptautinius turnyrus. Visas mano aktyvusis sezonas būna būtent toks. O vasarą tempas keičiasi. Tuomet pats asmeniškai daugiau dėmesio skiriu savo fiziniam aktyvumui – važinėju dviračiu, bėgioju, stengiuosi surinkti daugiau žingsnių. Per tuos kelis mėnesius stengiuosi pailsėti. Tiesa, net ir vasarą be sporto neapsieinu. Birželio mėnesį vis tiek sportuojame su kai kuriais savo sportininkais. Pats juos pasikviečiu ir darau treniruotes be jokio atlygio – mes tiesiog dirbame. Tai mano užsidegimas, kurį vis dar stipriai jaučiu savyje.

Kas Jūsų darbe suteikia daugiausia džiaugsmo, o kas varo į neviltį ar tiesiog liūdina?

Didžiausias džiaugsmas – grįžtamasis ryšys. Kai matai, koks nedrąsus vaikas buvo pačioje pradžioje ir kaip jis keičiasi: sustiprėja, tampa savimi patikinčiu ir dar pasiekia puikių rezultatų.

O nusiviliu tuo, kad šiuolaikinis jaunimas kartais turi per daug lūkesčių, nori visko čia ir dabar, nes yra pratęs viską gyvenime gauti greitai. Tačiau žinoti teoriją yra viena, o pačiam gebėti – visai kas kita. Viską reikia užsistarnauti sunkiu darbu. Kartais labai liūdina, kai meta treniruotes. Matai, kad vaikas talentingas, kad gali pasiekti labai daug, yra visiškai arti tikslo, ir staiga išgirsti: „Ai, treneri, nebelankysiu...“ Bandai kalbėtis, ieškoti priežasčių, bet supranti, kad žmogaus jau nepakreipsi į tą pusę.

Mokykloje mane liūdina mokinių požiūris į fizinį aktyvumą. Nuolat bandau jiems išaiškinti, kad sportuojame ne dėl pažymio – tai darome dėl savo pačių sveikatos ir stiprumo. Neperdėsiu pasakęs: mokykloje yra įvairių mokomųjų dalykų – humanitarinių, tikslųjų mokslų, menų. Ateityje gyvenime reikės gal kokių 50 proc. tų specifinių žinių, bet fizinis ugdymas yra jūsų sveikata – tai šimtaprocentinė būtinybė. Norisi, kad sportas vaikams taptų atrama gyvenime. Deja, to gilesnio požiūrio visuomenėje dar trūksta. Bet tam mes ir esame mokytojai – jeigu iš dešimties mokinių penkis ar šešis įtikinsime, kad fizinis aktyvumas yra sveikata, vadinasi, savo darbą atlikome labai gerai.

Kastyčio Stankevičiaus didžiausias ir kartu sunkiausias tikslas – per kovinį sportą paskatinti jaunimą judėti

Atrodytų, esate iš tų, apie kuriuos sakoma: „turėk mėgstamą veiklą ir tau gyvenime nė vienos dienos nereikės dirbti“...

Taip, šį posakį man tikrai galima pritaikyti. Kovinį sportą, trenerio veiklą aš mėgstu ir iki šiol ta ugnelė mano viduje dega, nors tuo užsiimu jau 30 metų. Einu į salę ir kartais pagauanu save galvojant, kad treniruoti noriu net labiau, nei kiti nori treniruotis! Ateinu su didžiule energija: darysime tą, sieksime to!

Aš ir pats jaučiu – ši veikla mokykloje, fizinis aktyvumas man nėra našta. Einu į darbą ir nejaučiu, kad man tai būtų tarsi sunkus lipimas į kalną. O salėje iš viso laiko nejaučiu. Kartais jo net pritrūksta, pats stebiuosi, kad treniruotė taip greitai prabėgo. Kol kas galiu su didžiulių pasimėgavimu eiti į mokyklą, o dar labiau – į salę. Ten yra viskas, ką aš kūriau, ką dariau būtent šiame mieste. Tai man labai artima ir svarbu. Utenoje mane žino nemažai žmonių, daug vaikų per tą laiką buvo šioje salėje. Dabar jau ateina sportuoti jų vaikai.

Kaip pavyksta išlaikyti motyvaciją dirbti mokykloje?

Man kartais tikrai atrodo, kad mokytojo darbas didžiąja dalimi visuomenėje lieka nesuprastas. O juk mokytojas yra lyderis, jis ruošia vaiką ateities gyvenimui.

Man didžiausią motyvaciją suteikia pats procesas. Man nereikia kažkaip išoriškai savęs ypatingai pateikti, vaidinti kažkokio marsiečio, kad vaikai mane mėgtų. Aš to visiškai nesiekiu, apie tai negalvoju. Nepateikinėju pratimų prašmatniai ar dirbtinai. Tiesiog žinau, kad yra disciplina, yra sunkus darbas. Atėjęs į pamoką turi kažko siekti, pasistengti, kad užsidirbtum tą pažymį. Tas procesas man labai patinka. Tai kaip iššūkis, jis mane užveda, ir aš visada rasiu būdą, kaip vaikus paskatinti sportuoti, lankyti pamokas. Manau, kad šį bruožą manyje giliai įskiepijo būtent kovos menai – kitaip savo gyvenimo kelio aš jau net neišvaizduoju.

Šiomet Utenos rajono savivaldybė per miesto gimtadienį Jus apdovanojo ženkleliu „Sidabro kibirkštis“. Koks jausmas sulaukti tokio įvertinimo?

„Sidabro kibirkštis“ man buvo visiškai netikėta – tiesiog gavau žinutę, kad būsiu apdovanotas. Šis įvertinimas be galo svarbus, nes myliu šį miestą, sportą ir jau daug metų stengiuosi garsinti Uteną. Man visada labai reikšminga, kai uteniškai laimi, ypač sporto pasaulyje. Šis apdovanojimas tapo grįžtamuoju ryšiu ir įrodymu, kad mano darbas nepraėjo šiaip sau. Tai oficialus pripažinimas, glaudžiai susijęs su pačiu miestu – jausmas, kad atidaviau gražią duoklę Utenai. Labai tuo didžiuojuosi.

Šiomet Jūsų kandidatūra buvo siūloma ir rajono Metų mokytojo vardui gauti.

Šis įvertinimas man – tikras, prie dūšios. Buvo gera sužinoti, kad kolegos mane vertina. Vien tai, kad buvau pastebėtas ir nominuotas, man jau – apdovanojimas. Pats didžiausias laimėjimas.

Ko per visus šiuos metus Jus patį išmokė šis darbas?

Jis išmokė daug kantrybės, neskubėti su sprendimais, bendravimo.

Kaip geriausiai ilsitės? Kiek laiko lieka šeimai?

Labai mėgstu vaikščioti, man tai – pats geriausias poilsis. Utena yra nuostabus miestas, ji – kaip miestas-parkas, turintis daugybę gražių vietų. Tiesiog dažnai išeinu į gamtą, stengiuosi laisvą laiką leisti aktyviai judėdamas.

Šeimai, žinoma, taip pat skiriu laiko. Vaikai jau užaugę, turi savo poreikių, pomėgių ir norų. Vyresnysis sūnus yra baigęs studijas Vilniaus universitete (VU) ir dabar ten pat tęsia mokslus magistrantūroje. Jaunesnysis – taip pat VU studentas, jau trečiakursis. Kol vaikai buvo mažesni, su šeima labai mėgdavome keliauti, aplankydavome ir pažindavome gražiausias Lietuvos vietas, tiesiog būdavome kartu. Dabar, jiems užaugus, vaikštome ir renkame žingsnius dažniausiai dviese su žmona.

Dėkoju už pokalbį.

Spalis – mėnuo, kai ne tik gamta, bet ir mes ruošiamės žiemai

Po tikrai gražaus ir malonaus orais rugsėjo pasitinkame spalį. Tai – antrasis rudens mėnuo, kuris vėsesnėmis naktimis, rytiniais rūkais, šiugždančiais medžių lapais po kojomis ir vis mažiau šildančia saulute visiems mums primena, kad norim to ar nenorim, palengva artėja žiema. Todėl reikia pasistengti ne tik užbaigti rudens darbus, bet ir pradėti ruoštis šaltajam sezonui. Veiklos tiek sode, tiek darže tikrai yra, kad tik sveikata ir orai leistų... Tad kviečiu Jus, ištikimieji šios rubrikos skaitytojai, plačiau susipažinti su svarbiausiais spalio mėnesio darbais, kurių, kaip pamatysite, tikrai užtenka.

Darbai darže

Pradėjus vėsti orams, pirmiausia nuimkite vėlyvųjų daržovių – lapinių kopūstų, burokėlių, porų, morkų, salierų, petražolių, gelteklių ir pastarnokų – derlių. Tai padarę būtinai surinkite augalines atliekas, jas sukraukite į komposto krūvas, o dirvožemį perkaskite.

Apvytusios šakniavaisinės daržovės greitai pradeda pūti, todėl jas iškasus svarbu kuo greičiau kaupti ir nešti į rūšį. Noriu priminti, kad skirtingoms daržovėms reikalingos skirtingos laikymo sąlygos. Pavyzdžiui, morkas galima laikyti sluoksniuojant jas su smėliu arba durpėmis, taip pat galima sluoksniuoti su pušų pjuvenomis, kuriose yra terpentino, turinčio dezinfekuojančių savybių. Rūsyje laikant kopūstus rekomenduojama juos su šaknimis sudėti ant lentynų viena eile arba pakabinti.

Iki šalnų būtinai išskinkite ir moliūgus bei cukinijas. Jie turi būti sveiki, su odele, kuri lengvai neįsispaudžia nagu.

Jei dėl vienokių ar kitokių priežasčių to dar nepadaryte rugsėjį, spalio – vis dar tinkamas laikas žieminiams česnakams sodinti. Kol užšals, jie

turi gerai įsišaknyti – tam reikia iki 50 dienų. Pavėlavus sodinti, skiltelės lėčiau šaknijas ir suželia. O kad česnakai augtų gerai, į dirvą rekomenduojame įterpti kompostuoto arklių mėšlo – patikėkit, tai tikrai veikia.

Jei norite pavasarį anksčiau imti ankstyvųjų daržovių derlių, galite jas pasėti prieš pat užšalant dirvai. Taip galite užsiauginti petražolių, krapų, salotų, morkų, kalendrų, špinatų. Sėjai lysves paruoškite iš anksto: išrėžkite griovelius ir sėkite tik tada, kai jau ims šal-

ti žemė. Pasėtas sėklas grioveliuose užžerkite durpėmis arba lengvomis žemėmis.

Dar vienas svarbus spalio mėnesio darbas – tai šiltnamio išvalymas ir paruošimas. Išraukite likusius augalus ir piktžoles, perkaskite žemę. Taip pat atlikite šiltnamio dezinfekciją.

Apžiūrėkite ir šiltnamio fasadą, stogo, sienų dangą. Jei reikia, sutvarkykite skylės, sutvirtinkite silpnas šiltnamio sienų vietas. Taip pat reikia neužmiršti iš šiltnamio išnešti nebereikalingų daiktų: virvių, kuolelių, indų ir t. t. Tai svarbu padaryti, nes augalinės atliekos bei įvairūs daiktai gali tapti patogia vieta kenkėjams arba ligų sukėlėjams peržiemoti.

Darbai sode

Vienas pagrindinių sodo darbų spalio mėnesį – lapų grėbimas. Tik stropiai sugrėbę bei pašalinę lapus sumažinsite grybinių ligų ir kenkėjų plitimą sode, išsaugosite sveiką dekoratyvią veją. Pats metas baigti rinkti ir doroti vaisme-

Vaisius skinkite tik sausomis dienomis

džių derlių. Stebėkite orus, skinkite tik sausomis dienomis, nepalikite kyboti pavienių supuvusių vaisių, nes jie – ligų šaltinis. Iš nukritusių vaisių tuojau pat atskirkite tinkamus valgyti arba išsivirkite iš jų gardesius.

Nuskynę derlių, sutvarkykite erdves po medžiais, išpjaukite išlūžusias bei sausas šakas, taip pat rekomenduojame nubalinti kamienus ir storąsias šakas – taip apsaugosite vaismedžių žievę nuo kenkėjų ir temperatūrinių svyravimų paskatintų žievės plyšimų.

Iki spalio vidurio – pats geriausias laikas sodinti vaismedžius ir vaiskrūmius, pavyzdžiui, serbentus ir svarainius, mat vėsesnis oras sumažina streso poveikį augalams, o dirva dar šilta, todėl šaknys spės įsitvirtinti, o geriau priglįję sodinukai pavasarį greičiau išsprogs.

Kad žolė gerai žiemotų, paskutinį kartą ją nupjaukite apie spalio vidurį. Kartu išraukite ir išdygusias piktžoles.

Darbai gėlyne

Spalis – tinkamiausias laikas atsisveikinti su dar likusiomis vienmetėmis gėlėmis ir jas išrauti. Jau išskaskite šalčiui jautrius augalus – jurginus, begonijas, kardelius – ir

sudėkite peržiemoti į dėzes su pjuvenomis ar sausomis durpėmis. Beje, prieš sandėliuodami nepamirškite nuimti visų lapų. Išpjaukite ir tas daugiametes gėles, ant kurių matyti miltligės, puvinio ar kitų ligų požymių.

Visą spalį galite sodinti svogūnines gėles, kurios džiugins pavasarį: tulpes, narcizus, hiacinthus ir kitas svogūnines gėles.

Iki pat mėnesio vidurio tinkamas metas ir rožėms sodinti. Jas sodinkite taip, kad skiepijimo vieta (vieta, iš kur išauga pirmosios šakos) būtų apie 5 cm po žeme. Rožės šaknis leidžia giliai, todėl duobė turi būti ne mažiau 60 cm gylio. Pasodinę gerai paliekite ir joki būdu netręškite. Per žiemą nepalikite rožių krūmų su lapais ir žiedų pumpurais, būtinai juos pašalinkite. Uždengus tokias šakas, jos pašąla ir pradeda pūti. Nupjaukite senus nužydėjusių gėlių stiebus ir lapus, sutvarkykite ir paruoškite žiemoti gėlynus. Augalus nupjaukite, nes antžeminėse jų dalyse kaupiasi ligų sukėlėjai, kenkėjai, o šaltesniu metų laiku suaktyvėja grybinės ligos.

Sėkmingai rudens darbus pabaigti ir žiemai pasiruošti linkintis Vytautas RIDIKAS

Skirtingoms daržovėms reikalingos skirtingos laikymo sąlygos

Vienas pagrindinių sodo darbų spalio mėnesį – lapų grėbimas

Svarbus spalio mėnesio darbas – šiltnamio išvalymas ir paruošimas

LIETUVOS NAUJIENOS

Mirtingumas nuo širdies ligų mažėja, bet sergamumas auga

Per pastarąjį dešimtmetį mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų Lietuvoje sumažėjo 16,8 proc. Visgi jos ir toliau išlieka pagrindine mirties priežastimi. 2025 m. nuo šių ligų mirė 51,3 proc. visų mirusiųjų šalyje.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, per dešimtmetį mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų skaičius sumažėjo nuo 23 103 iki 19 232 per metus. Vis dėlto šalies rodikliai vis dar daugiau nei du kartus viršija Europos Sąjungos vidurkį. Lietuvos rodiklis yra mažesnis nei Latvijoje, bet didesnis nei Estijoje.

„Širdies ligos Lietuvoje turi dvi skirtingas puses: moterys dažniau serga kraujotakos sistemos ligomis, o vyrai dažniau nuo jų miršta. Kalbant apie konkrečias ligas, matome ryškius skirtumus: hipertenzinės ligos dažnesnės tarp moterų, o miokardo infarktas – beveik dvigubai dažnesnis tarp vyrų.“

Magnific.com nuotr.

Šis skirtumas išryškina prevencijos ir ankstyvos diagnostikos svarbą, ypač vyrų grupėje“, – sakė Higienos instituto Sveikatos informacijos centro atstovė Jonė Jaselionienė.

2025 m. hipertenzinėmis ligomis sirgo 30 proc. Lietuvos gyventojų: 26,8 proc. vyrų ir 33,7 proc. moterų. Hipertenzinių ligų rodiklis buvo didesnis tarp moterų, o vyrų ligotumas augo sparčiau.

2025 m. cerebrovaskulinėmis ligomis sirgo 6,3 proc. gyventojų. Cerebrovaskulinių ligų rodiklis per dešimtmetį padidėjo tiek tarp vyrų, tiek tarp moterų. Išeminės širdies ligos dinamika buvo kitokia: vyrų ligotumo rodiklis padidėjo, o moterų – šiek tiek sumažėjo.

Miokardo infarktu vyrai sirgo beveik dvigubai dažniau nei moterys. Insulto rodikliai tarp lyčių buvo panašesni, o pastaruosius penkerius metus vyrų rodiklis – tik šiek tiek didesnis nei moterų.

Pasak J. Jaselionienės, šie duomenys atskleidžia dvejopą situaciją: „Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų mažėja, o ligų paplitimas didėja. Tai reiškia, kad vis daugiau asmenų, sergančių lėtinėmis širdies kraujagyslių ligomis, išgyvena ilgiau. Vis dėlto vien gydymo nepakanka – svarbi išlieka ligų prevencija, jų ankstyva diagnostika ir aktyvesnis gyventojų dalyvavimas prevencinėse programose.“

Higienos institutas kviečia pasirūpinti savo širdies sveikata ir užsiregistruoti į sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai. Šią programą vykdo savivaldybėse veikiančios visuomenės sveikatos biurai.

Programa skirta suaugusiems asmenims, turintiems širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos veiksnių, taip pat visiems, siekiantiems sustiprinti savo sveikatą. Norintys dalyvauti programoje turėtų kreiptis į savo savivaldybės visuomenės sveikatos biurą ar šeimos gydytoją. Programos metu organizuojami teoriniai ir praktiniai sveikos gyvensenos užsiėmimai, skirti širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikai mažinti. Lietuvos gyventojams dalyvavimas programoje yra nemokamas.

Higienos instituto inf.

Pilvą pučia ne tik nuo blogo maisto: gydytojas įvardijo simptomus, dėl kurių reikėtų nedelsiant kreiptis pagalbos

Nors pilvo pūtimas dažnai siejamas tik su netinkama mityba, iš tiesų šis simptomas gali kilti ir nuo visiškai įprasto ir, atrodytų, sveiko maisto. Kiekvieno žmogaus virškinimo sistema yra unikali – ją veikia individualus virškinimo greitis, žarnyno mikrobiota, ligos ir net emocinė sveikata. Nors nemalonius pojūčius pilve daugelis yra linkę gydyti savarankiškai, medikai sako, kad neretai imtis tyrimų ir rimto gydymo delsiama pernelyg ilgai.

„Nors dažnai manoma, kad tik „blogas“ maistas sukelia tokius pojūčius, iš tiesų taip yra ne visada. Tai paaiškina tu, kad kiekvienas žmogus turi skirtingą virškinimo greitį, mikrobiotos sudėtį, serga skirtingomis ligomis ir vartoja skirtingus vaistus. Be to, itin svarbi yra valgymo higiena – ne tik maisto švara, bet ir valgymo būdas: valgymas neskubant, tinkamai sukramtant maistą, vengiant kalbėti ar juoktis valgant“, – sakė gastroenterologas-endoskopus Eimantas Mockus.

Dažniausi pilvo pūtimo kaltininkai – ankštinės daržovės, svogūnai, salierai, morkos, džiovinti vaisiai bei kai kurie švieži vaisiai, pavyzdžiui, bananai ar abrikosai. Taip pat rekomenduojama riboti gazuotų gėrimų vartojimą ir vengti kramtomosios gumos, kuri skatina oro patekimą į virškinamąjį traktą.

Tačiau pilvo pūtimą gali sukelti ir įvairios ligos – nuo gastrito ir celiakijos iki SIBO, dirgliosios žarnos sindromo ar uždegiminių žarnų ligų.

Svarbius simptomus daugelis ignoruoja

Dažnai žarnyno veiklos sutrikimų pradžia būna apgaulinga – žmogus ilgą laiką gali manyti, kad nieko rimto nevyksta, nes simptomai atrodo įprasti. Tačiau būtent tokie pirmieji signalai – tarsi nekalti, bet nuolat besikartojantys – dažnai ir būna ženklas, kad žarnyno sistema veikia ne taip, kaip turėtų, ir reikėtų kreiptis į gydytojus.

„Būtent ankstyvieji simptomai – dažnas pilvo pūtimas, nevirškinimo jausmas, raugėjimas, atpylinėjimas maistu, skrandžio tempimas ar net rėmuo – gali būti pirmieji žarnyno veiklos sutrikimų signalai.

Ypatingą dėmesį, pabrėžė jis, reikėtų atkreipti, jei atsiranda vadinamieji aliarmo simptomai – vėmimas, viduriavimas, netikėtas svorio kritimas, kraujas išmatose ar juodos išmatos, karščiavimas ar stiprus skausmas, kuris pažadina naktį. Tokiais atvejais būtina kuo greičiau kreiptis į gydytoją specialistą, nes tai gali būti rimtesnės ligos požymiai.

Viskas dėl streso?

Daugelis nustemba sužinoję, kad pilvo pūtimas ar sunkumo jausmas gali kilti ne tik dėl netinkamos mitybos, bet ir dėl emocinės būklės bei streso. Virškinimo sistema labai jautriai reaguoja į psichologinę savijautą – tai ypač akivaizdu sergant funkciniais sutrikimais, tokiais kaip dispepsija ar dirgliosios žarnos sindromas (DŽS).

„Žmonėms, kurie dažnai jaučia pilvo pūtimą, sunkumą ar diskomfortą, bet neranda aiškos priežasties, vertėtų atkreipti dėmesį ir į savo emocinę sveikatą. Tokiais atvejais efektyvus gydymas gali apimti ne tik mitybos korekciją, bet ir streso valdymo priemones – atsipalaidavimo technikas, fizinį aktyvumą ar net psichologinę pagalbą“, – patarimais dalijosi gydytojas.

Būklę įvertinti padeda tyrimai

Norint suprasti žarnyno veiklą ir įvertinti jo būklę, svarbu atlikti pagrindinius bei specializuotus tyrimus. Net jei simptomai nežymūs ar reti, ištyrimas gali padėti anksti pastebėti sutrikimus ir užkirsti kelią lėtinėms ligoms.

Pradiniam vertinimui atliekami kraujo, šlapimo ir išmatų tyrimai. Jie leidžia nustatyti uždegiminius rodiklius, galimą infekciją ar vidinį kraujavimą. Jei reikia, atliekami specifiniai tyrimai, pavyzdžiui, dėl laktozės netoleravimo ar celiakijos – pastaruoju atveju gali prireikti endoskopijos su biopsija.

Ultragarsinis pilvo organų tyrimas leidžia įvertinti žarnyno, kepenų, kasos ir tulžies pūslės būklę. Jei juntami simptomai, tokie kaip pūtimas ar tuštinimasis sutrikimai, gali būti atliekami papildomi išmatų tyrimai dėl uždegimo žymenų ar kolonoskopija, leidžianti detaliai ištirti storąją žarną.

Namų sąlygomis simptomus gali palengvinti linų sėmenys, maistinės skaidulos, simetikonas ar probiotikai. Judėjimas taip pat svarbus – jis skatina žarnyno veiklą. Pasak gydytojo E. Mockaus, dažnai šiuolaikinis gyvenimo būdas skatina virškinimo sistemos problemas, todėl svarbu laiku kreiptis į specialistus, o ne gydytis savarankiškai.

Rubrika „Sveikata“ parengta pagal pranešimus žiniasklaidai

Magnific.com nuotr.

Nors nemalonius pojūčius pilve daugelis yra linkę gydyti savarankiškai, medikai sako, kad neretai imtis tyrimų ir rimto gydymo delsiama pernelyg ilgai

Vaiduokliai – naujas informacinio karo ginklas?

Dr. Nerijus MALIUKEVIČIUS

Dezinformacijos ekspertas

2017 metų vasario pradžioje į Ruklą atvyko pirmieji NATO priešakinių pajėgų bataliono kariai. Nepraėjus nė dviem savaitėms, Seimo nariai ir parlamento vadovas gavo elektroninius laiškus, kuriuose buvo teigiama, kad vokiečių kariai neva išprievartavo nepilnametę globos namų auklėtinę. Policija greitai nustatė, kad nieko panašaus neįvyko. Tačiau laiškų autorius taip ir liko šešėlyje. Taip Lietuvoje pasirodė informacinio karo vaiduoklis, kurį tyrėjai vėliau pavadino „Ghostwriter“ vardu.

Šešėlinis autorius

Angliškas žodis *ghost-writer* reiškia šešėlinį autorių – žmogų, kuris rašo kito vardu, o pats lieka nematomas. Tokį pavadinimą šiai operacijai 2020 m. liepą suteikė JAV kibernetinio saugumo bendrovė „FireEye“. Jos tyrėjai nustatė, kad melagienos platinamos išsilaužus į tikrų žiniasklaidos priemonių svetaines, o tekstai pasirašomi išgalvotų arba tikrų žurnalistų vardais.

Ar tai iš tiesų naujas informacinio karo ginklas? Kibernetiniai išsilaužimai, socialiniai tinklai ir žaibiška informacijos sklaida verčia taip manyti. Tačiau naujas yra tik technologinis apvalkalas. Pats veikimo principas susiformavo gerokai anksčiau – tai Sovietų Sąjungos žvalgybos mokykla.

Seni vaiduokliai

Šaltojo karo metais Sovietų Sąjungos KGB tokią veiklą vadino aktyviosiomis priemonėmis (rus. *aktivnyje meroprijatija*). Jas planavo ir vykdė specialus KGB padalinys – tarnyba A. Pasak istoriko Thomo

Rido, jau šeštojo dešimtmečio pabaigoje sovietų žvalgyba per metus surengdavo nuo 350 iki 400 tokių operacijų.

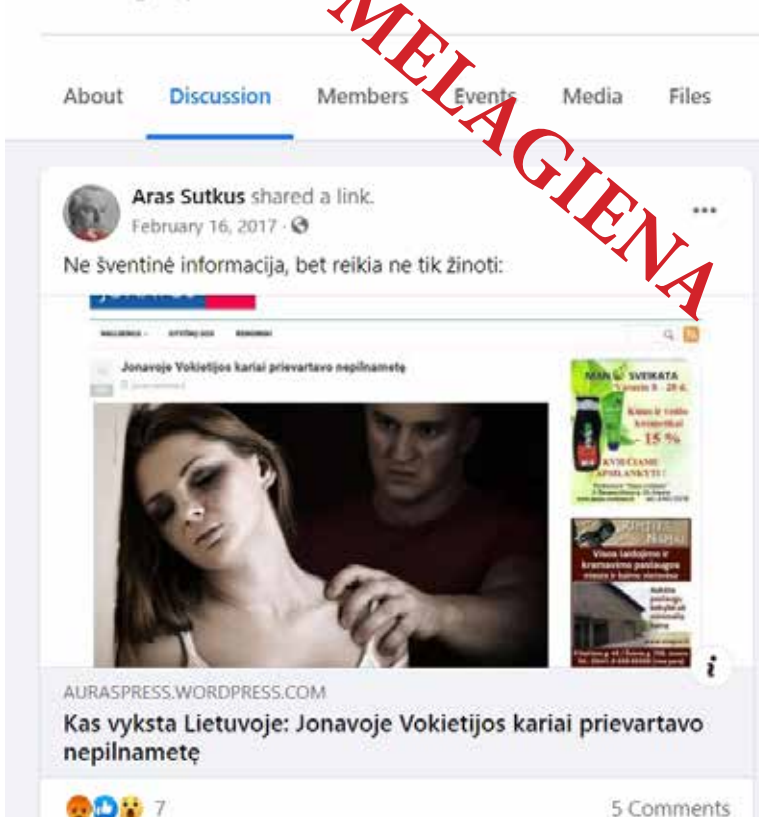
Jų veikimo principus geriausiai atskleidžia operacija, kuriai suteiktas „Denver“ pavadinimas. 1983 m. liepos 16 d. Indijos laikraštyje „Patriot“, kurį buvo įsteigęs ir finansavo KGB, pasirodė straipsnis, kuriame teigta, kad AIDS virusas neva sukurtas JAV karo laboratorijoje kaip biologinis ginklas.

KGB nereikėjo išgalvoti visiškai naujos istorijos. Amerikoje tuo metu jau plito baimė dėl naujos ir mažai suprantamos ligos. Sovietų žvalgybos specialistams tereikėjo šias baimes pastebėti, sustiprinti ir nukreipti prieš pačias Jungtines Valstijas.

1985 m. spalį istoriją pakartojo „Literaturnaja gazeta“, o netrukus ją ėmė skleisti ir kitos sovietinės propagandos priemonės. Tariamą mokslinio autoriteto pasakojimui suteikė į operaciją įtraukti Rytų Vokietijos mokslininkai Jakobas ir Lilli Segal. 1986 m. spalį jų teiginius pa-

Protautinės informacijos centras

Public group · 1.8K members

2017 m. vasario 16 d. viešojo feisbuko grupėje „Protautinės informacijos centras“ pasidalyta melaginga publikacija, kurioje Vokietijos kariai buvo nepagrįstai apkaltinti nepilnametės išprievartavimu Jonavoje

skelbė britų „Sunday Express“, o 1987 m. kovą apie sovietų kaltinimus milijoninei JAV auditorijai pranešė CBS žinių vedėjas Danas Ratheris.

Ši istorija atskleidžia keturis svarbiausius aktyviųjų priemonių principus. Pirmiausia pasinaudojama jau egzistuojančiomis baimėmis ir visuomenės įtampomis. Antra, pradinei žinutei pasirenkamas kanalas, leidžiantis Kremlui išvengti tiesioginės atsakomybės – šiuo atveju istorija gimė ne Maskvoje, o Indijoje. Trečia, melas kruopščiai supinamas su tikrais faktais ir autoritetinių žmonių vardais. Galiausiai paskleista istorija ima gyventi savarankiškai.

Kad šis informacinis vaiduoklis iš Indijos laikraščio puslapių pasiektų pagrindinę Vakarų žiniasklaidą, prireikė daugiau nei trejų metų.

Nauji vaiduokliai

2018 m. sausio 18 d. 19.15 val. buvo išsilaužta į portalą tv3.lt. Po devynių minučių jame pasirodė melagiena, kad krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis neva priekabiavo prie „Žinių ra-

dijo“ žurnalisto. Portalas straipsnį pašalino po penkių minučių, tačiau melagiena jau buvo paleista į apyvartą. Tekstas elektroniniais laiškais išsiųstas kitoms redakcijoms, politikams ir ambasadoms. Istorija buvo priderinta prie tuo metu pasaulį sukrėtusio „Me Too“ judėjimo. Vėl pasinaudota aktualia ir emociškai jautria tema, o melui skleisti pasiskolintas patikimos žiniasklaidos priemonės balsas.

Tai, kam KGB reikėjo metų, dabar įvyksta per kelias minutes. Tačiau pats metodas nepasikeitė: surandama visuomenės baimė, pasirenkamas patikimas balsas, o melaginga istorija įterpiama į tikrų įvykių srautą.

2021 m. vaiduoklis prabilo baltarusišku akcentu. Aleksandro Lukašenkos režimui nukreipus į Lietuvą migrantų srautus, buvo išsilaužta į Prienų rajono savivaldybės svetainę. Joje paskelbtas neva Vyriausybės nutarimas migrantų stovyklas steigti mokyklose. Kad melagiena atrodytų patikimesnė, panaudota tikra mero nuotrauka, tikri mokyklų pavadinimai, adresai ir konkretūs skai-

čiai. Netrukus pasirodė dar viena melagiena: esą iš laikinos stovyklos pabėgę migrantai apiplėšė bažnyčią ir nužudė Lietuvoje viešėjusį lenkų kunigą. Tikri įvykiai – migrantų pabėgimas iš stovyklos – vėl buvo supinti su išgalvotu nusikaltimu.

Tokių operacijų priskyrimas konkrečiai valstybei retai būna toks aiškus, kaip norėtusi. 2021 m. rugsėjį Vokietijos Vyriausybė paskelbė turinti patikimos informacijos, leidžiančios „Ghostwriter“ veiksmus sieti su Rusijos valstybiniais kibernetiniais veikėjais ir karine žvalgyba GRU. Europos Sąjunga nurodė, kad kai kurios jos narės šią veiklą susiejo su Rusijos valstybe. Tų pačių metų lapkritį bendrovė „Mandiant“ grupę UNC1151 su didele tikimybe susiejo su Baltarusijos valdžia. Todėl čia matome ne vieną lengvai atpažįstamą autorių, o persidengiančius Maskvos ir Minsko interesus. Vaiduokliai tam ir renkami šešėlių, kad būtų sunku nustatyti, kieno ranka iš tiesų rašo.

Vaiduokliai kare

Ukrainoje paaiškėjo, kaip tokios operacijos atrodo tikro karo metu. 2022 m. vasario pabaigoje, pirmosiomis plataus masto invazijos dienomis, bendrovė „Meta“ pranešė, kad „Ghostwriter“ taikėsi į Ukrainos kariškių ir viešų asmenų paskyras socialiniuose tinkluose. Per užgrobtas paskyras buvo bandoma platinti vaizdo įrašus, kuriuose Ukrainos kariai vaizduoti kaip palūžę ir pasiduodantys Rusijai. Viena įrašė esą buvo matyti iš miško išeinantys ir baltą vėliavą nešantys ukrainiečių kariai.

Tai sena karinė gudrybė: pasiduodančių karių vaizdas turi palaužti kitų valią priešintis. Nauja tik tai, kad apie kapituliaciją bandoma pranešti prisidengiant pačių karių ir pareigūnų vardu.

Tęsinys 10 psl.

1986 m. spalio 31 d. laikraštyje „Pravda“ paskelbta karikatūra, kurioje AIDS vaizduojamas kaip JAV sukurtas biologinis ginklas

Vaiduokliai – naujas informacinio karo ginklas?

Pradžia 9 psl.

2023 m. balandį Lenkijos kibernetinio saugumo tarnybos perspėjo apie melagingą kampaniją, neva kviečiančią lenkus stoti į Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos brigadą ir vykti kariauti į Ukrainą. Lenkijos specialistai įvertino, kad šią kampaniją greičiausiai vykdė UNC1151 kaip „Ghostwriter“ operacijos tęsinį. 2026 m. birželį „CERT Polska“ paskelbė, kad nuo kovo UNC1151 intensyviai taikėsi į elektroninio pašto paskyras. Tarp taikinių buvo politikai, žurnalis-

tai, mokslininkai, valstybės tarnautojai ir statutinių tarnybų darbuotojai.

Keičiasi technologijos ir taikiniai, tačiau pagrindinis tikslas išlieka toks pats – įsibrauti į patikimą informacijos kanalą ir prabilti svetimu vardu.

Kaip atpažinti vaiduoklį?

Vaiduoklis stiprus tol, kol lieka neatpažintas. Jam reikia svetimo balso – patikimo portalo, savivaldybės svetainės, žurnalisto, politiko ar kariškio paskyros. Todėl neatsitiktinai tarp „Ghostwriter“ taikinių atsidūrė regioniniai leidiniai ir savivaldybės.

Vietos bendruomenės jais pasitiki, o kibernetinei apsaugai skirti išteklių dažnai būna kuklesni negu didžiųjų nacionalinių leidinių ar institucijų.

„Ghostwriter“ puola ne vien kompiuterių sistemas. Tikrasis operacijos taikiny yra pasitikėjimo ryšys tarp žmogaus ir jam pažįstamo informacijos šaltinio. Įsilaužta svetainė tėra priemonė. Siekiama, kad melas būtų priimtas kaip savos redakcijos, savivaldybės ar pažįstamo žmogaus žinia.

Todėl redakcijų ir savivaldybių interneto svetainės bei socialinių tinklų

paskyras turėtume vertinti kaip visuomenės pasitikėjimo infrastruktūrą. Joms būtini ne tik saugūs slaptažodžiai, dviejų žingsnių prisijungimas, atsarginės kopijos ir reguliariai atnaujinamos saugumo sistemos. Reikalingas ir aiškus veiksmų planas: kas pastebi įsilaužimą, kas pašalina melagingą informaciją ir kas nedelsdamas perspėja visuomenę.

Būtent čia slypi paskutinė vaiduoklio gudrybė. Jei po kiekvienos tokios atakos imame manyti, kad jo-
kiu šaltiniu nebegalima pa-

sitikėti, operacija pasiekia platesnį tikslą. Ji ne tik įtikina konkrečiu melu, bet ir griauja pasitikėjimą pačia mūsų visuomenės informacijos ekosistema.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Straipsnis įgarsintas – skenuokite QR kodą

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA SOCIALINIO BŪSTO FONDUI PLĖTOTI PERKA TRIJŲ KAMBARIŲ BUTĄ UTENOS MIESTE

Perkančioji organizacija: Utenos rajono savivaldybės administracija (toliau – Savivaldybė), kodas 188710442, Utenio a. 4, Utena, tel.: +370 389 43535, +370 389 48697, el. p. vitalija.sirvydiene@utena.lt, danute.simoneliene@utena.lt.

Pirkimas vykdomas vadovaujantis Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 1036 „Dėl Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, įgyvendinant projektą „Socialinio būsto plėtra Utenos mieste“ Nr. 29-401-P-001, finansuojamą Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Utenos rajono savivaldybės biudžeto lėšomis. Siekiant didinti Savivaldybės socialinio būsto fondą ir išplėsti galimybes aprūpinti būstu asmenis su negalia, kuriems reikalingas specialiai pritaikytas būstas (turintis judėjimo ir (ar) psichikos, ir (ar) proto, ir (ar) regos negalią (atitinkantys Būsto pritaikymo neįgaliesiems tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A1-103, 3.1-3.4 papunkčiuose įvardytus asmenis), ir gausias šeimas (kaip apibrėžta Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punkte), turinčius teisę į socialinio būsto nuomą. Būstas bus įsigijamas Savivaldybės nuosavybėn.

Pirkimo būdas: skelbiamos derybos.

Perkamas vienas trijų kambarių butas, kurio bendras naudingas plotas ne didesnis kaip 75 kv. m, Utenos mieste.

Maksimali pirkimo objektui skiriama suma – 100 000,00 Eur.

Siūlomas butas:

- turi būti įregistruotas Nekilnojamojo turto registre (su inventorizuotais ir teisiškai registruotais būsto priklausiniais, t. y. rūsiu, jeigu toks yra), o būsto kadastro duomenų byla turi atitikti esamą padėtį po atlikto statinio (ar jame esančio būsto) modernizavimo (renovacijos);
- negali būti ginčo objektu teisme, įkeistas, areštuotas, be įsiskolinimų (t. y. būsto savininkams apribota teisė disponuoti parduodamu nekilnojamoju turtu ir (arba) kitaip suvaržytos jų teisės sudaryti būsto pirkimo–pardavimo sutartį), 10 dienų iki pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo dienos turi būti nutrauktos nuomos sutartys ir išskeldinti bei išdeklaruoti visi jame gyvenantys asmenys;
- negali turėti bendrojo naudojimo patalpų (virtuvės, tualetų, dušo, balkono (-ų));
- turi būti geros techninės būklės, t. y. tinkamas gyventi be papildomų remonto išlaidų, atitikti statybos bei specialiųjų normų (higienos, gaisrinės saugos ir kitų) reikalavimus: turi būti komunaliniai patogumai – vandentiekis, kanalizacija, centrinis ar vietinis šildymas, karštas vanduo; turi būti įrengti visi esamų komunikacijų apskaitos prietaisai: šalto, karšto vandens, elektros, dujų skaitikliai; vandentiekio ir nuotekų tinklai bei santechnikos įranga – vamzdynas, vonia arba dušas, klozetas, plautuvė, praustuvas, vandens maišytuvai, čiaupai – turi būti veikiantys; elektros instaliacija – kištukiniai lizdai, jungtukai, laidų izoliacija – turi būti tvarkinga; sienos, lubos ir grindys turi būti tvarkingos – neištrupėjusios, neišlūžusios, be pelėsio; turi būti veikianti vėtrinė, dujinė vėtrinė turi būti prijungta prie veikiančių dujotiekio tinklų;
- statinio (ar jame esančio būsto) energinis naudingumas turi būti ne mažesnės nei C klasės;
- fizinis nusidėvėjimas pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis turi būti ne daugiau kaip 60 procentų.

Pirkimo sąlygas ir pasiūlymo formą galima rasti Utenos rajono savivaldybės interneto tinklapyje www.utena.lt. Taip pat pirkimo dokumentai išduodami nemokamai Utenos rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriuje, 315 kabinete (Utenio a. 4, Utena). Detali informacija apie pirkimą teikiama nurodytais kontaktais. Pasiūlymas ir parduodamo nekilnojamojo turto dokumentai privalo būti pateikti lietuvių kalba.

Pasiūlymų ir parduodamų nekilnojamojo turto dokumentų teikimo terminas – iki 2026 m. spalio 20 d. 17 val.

Kartu su pasiūlymu reikia pateikti parduodamo buto ir jam priskirto žemės sklypo (jeigu yra) šiuos dokumentus (jų kopijos patvirtintos teisės aktų nustatyta tvarka): nuosavybę patvirtinantis (-ys) dokumentas (-ai); kadastro duomenų byla; įgaliojimą (-us) patvirtinantis (-ys) dokumentas (-ai), suteikiantis (-ys) teisę asmeniui pateikti pasiūlymą ir parduodamo būsto dokumentus ir (ar) derėtis dėl būsto pardavimo, ir (ar) sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį ar kitaip disponuoti būstu, kai šis nėra būsto savininkas (įskaitant asmens dokumentą (-us); statinio (ar jame esančio būsto) energinio naudingumo sertifikatas; pažyma, apie būsto savininko finansinius įsipareigojimus, susijusius su būsto modernizavimu (renovacija), kreditu ir (ar) palūkanomis; bendraturčių sprendimas (arba sutikimas) parduoti būstą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.79 straipsnio nustatyta tvarka; dokumentai, patvirtinantys santechnikos įrangos garantiją – garantinio tiekimo sutartis, garantinis raštas, čekis, kasos orderis (jeigu yra); kiti, kandidato nuomone, reikalingi dokumentai.

Komisijos posėdis, kuriame bus atplėšiami vokai su paraiškomis, įvyks 2026 m. spalio 21 d. 13 val. 30 min. Utenio a. 4, Utenoje, 314 kab.

Utenos rajono savivaldybės administracijos inf.

Radvilų Vyžuonos „Radviliados“ festivalio šviesoje

Visvaldas KULAKAUSKAS
visvaldas@utenosdiena.lt

Jau dvyliktą kartą Kėdainių krašto muziejus organizavo festivalį „Radviliada“. Šiemet pirmą kartą į jį įtrauktos ir Vyžuonos. Rugsėjo 19 d. miestelio Šv. Jurgio bažnyčioje prof. dr. Raimonda Ragauskienė pristatė savo monografiją „Mažoji Didžiosios Lietuvos istorija. Kunigaikščių Radvilų Vyžuonos (XV–XVIII a.)“, pranešimą apie Vyžuonų bažnyčios meną skaitė dr. Asta Giniūnienė, o tuo pat metu vykusiame XXX Aukštaitijos vargonų muzikos festivalio koncerte skambėjo Kauno valstybinio muzikinio teatro solistės Ramintos Vaicekauskaitės (sopranas) balsas ir jai akompanavusio Povilo Padleckio vargonai.

Vietoje įžangos

R. Ragauskienė, pristatydama savo studiją apie Radvilas, teigė, kad Lietuvoje lokali istorija be reikalo yra nurašoma, kai iš tikrųjų tyrinėjant ją galima suprasti, kokia buvo to meto padėtis Lietuvos dvaruose. „Tyrimas, dokumentų publikavimas ir viešas pasakojimas leidžia finzine erdvę paversti vėl prasminga istorine vieta. Ir šiandien tai yra labai svarbu suvokti, kadangi gyvename Rusijos karo prieš Ukrainą sąlygomis, o jis parodė, kad istorija gali būti ne tik pažinimo, bet ir politinės manipuliacijos priemone – tuo būdu lokalinė istorija išsiskiria ir yra labai svarbi. Ir Vyžuonos tą ir įrodo“, – kalbėjo profesorė.

Pereidama prie knygos autorė sakė stengusis paliesti kelis pagrindinius etapus. Tai – Vyžuonų valda, kam ji buvo pavaldi administraciniu požiūriu, kokia buvo valdos struktūra. Kitas aspektas – valdžia: kas valdė, diktavo sąlygas lokalinei bendruomenei. Didžiausias dėmesys buvo sutelktas į svarbiausius valdovus – LKD didikus Radvilas. Trečiojoje knygos dalyje aptartos įvairios kon-

fesinės grupės, ilgiau ar trumpiau nusėdusios Vyžuonose. Taip pat aptarti valdos laikytojai ir nuomininkai, tarp kurių dominavo nevietinės kilmės asmenys. Nemažai vietos skiriama dvarui. Kaip pastatui, institutui ir ūkiui. Plačiai aptarta visuomenė – nuo bajorijos iki valstiečių. Tyrimas užbaigiamas tikėjimu, aptariama ryškiausių konfesijų – katalikų ir evangelikų reformatų – bažnyčių bei jų dvasininkų padėtis Vyžuonose.

Istorikė pripažino, kad palyginti su Kėdainių Radvilomis, apie Vyžuonos atšaką tiek daug archyvinių duomenų nėra, be to, jie plačiai pasklidę. Jai teko jų ieškoti ne tik Lietuvoje (kur, beje, jų mažiausia), bet ir Baltarusijoje (kur jų daugiausia) bei Lenkijoje. Išnašose ir nuorodose galima matyti, kad panaudota medžiaga nuo korespondencijos, privilegijų iki ūkinių dokumentų. Istorikams labai padeda dvarų ūkinių inventorių dokumentai, kurių įprastai per šimtmetį būdavo sudaroma 10–15. Radvilos būdavo labai skrupulingi šiuo atžvilgiu, tad keista, kad pavyko rasti tik keletą tokių aprašų. XIX a. pr. inventoriaus apraše pateiktas ir kartografi-

nis Vyžuonų dvaro valdos vaizdas, kuriame aiškiai pavaizduoti ir iki šiol išlikę Vyžuonų apylinkių kaimai. Beje, Vyžuonos yra pažymėtos ir Kristupo Radvilos Našlaitėlio 1613 m. sudarytame LDK žemėlapyje. Teritoriškai ir administraciškai teritorija iki pat 1795 m. priklausė Vilniaus vaivadijai, Ukmergės pavietui, Utenos valsčiui. Katalikiška Vyžuonų dalis priklausė Vilniaus vyskupijai, o protestantiškoji buvo priskirta Užnerio evangelikų reformatų distriktui.

R. Ragauskienė pabrėžė, kad valda nuo XIV a. iki XVIII a. pab. išliko privati didikų valda ir tai turėjo didelę įtaką valdos visuomenei. XVII a. viduryje Radvilos iš atskirų valdelių, kurias nupirko iš kitų savininkų, sulipdė tą valdą, kurią galima matyti XIX a. pr. žemėlapyje. Įdomu tai, kad visą valdą, nors ir kaip vientisą masyvą, sudarė dvi dalys: Vyžuonos ir Vyžuonėlės. Ši valda priklausė didžiosioms Radvilų valdoms, o jos dydis buvo apie 600 valakų, t. y. 12 600 hektarų. Vyžuonos valdoje XVI–XVIII a. gyveno nuo 2 000 iki 3 700 gyventojų.

Valdą kontroliavo trys valdžios. Pagrindinė – savininkai, ne mažiau svarbi – valstybės valdžia ir trečioji – dvasinė valdžia. „Ir čia iš tikrųjų turime išskirtinį savininkų vaidmenį, nes jie buvo faktiški vietos tvarkos kūrėjai. Nuo jų valios, nuo jų dokumentų, nuo jų norų priklausė atskirų valdinių gyvenimas ir kt. Vyžuonos buvo Radvilų, kaip savininkų, sukurtas projektas, kuris sujungė bendruomenę ir pavaldinius į vienetą“, – pabrėždama šių Lietuvos didikų galią kalbėjo istorikė.

1445 m. rugsėjo 9 d. valdovo Kazimiero Jogailaičio suteik-

tis Vilniaus kaštelionui Radvilai Astikaičiui – pirmas rašytinis Vyžuonų paminėjimas.

Vyžuonos – Radvilų rezidencija

Biržų ir Dubingių atšakos Radvilos Vyžuonų valdą ne tik sustambino, bet ir numatė čia steigti savo giminės kapavietę. Vyžuonos tapo ir viena svarbiausių šios Radvilų šakos rezidencijų. Čia skambėjo renesansinė muzika, buvo šokami šokiai. Pirmasis, kuris iškėlė Vyžuonas, yra Kristupas Radvila Perkūnas, tačiau daugiausia dėl Vyžuonų nuveikė Kristupas II Radvila (ne veltui jis pasirinktas ir knygos viršeliui). Šis didikas pirmasis testamente išreiškė valią būti palaidotas Vyžuonose. Jo dažną rezidavimą Vyžuonose lėmė ir miškingi valdos plotai, nes buvo aistringas medžiotojas. Gal neatsitiktinai Vyžuonose buvo įsteigtas vienas didžiausių Radvilų žirgynų. Taip pat Vyžuonose dažnai su vaikais lankėsi jo dvi žmonos (iš viso jų turėjo net keturias) su vaikais, tad gyvenimas dvare tikrai virė.

Marija Lupu

Vyžuonose, ypač Vyžuonėlėse, dažnai lankėsi Jonušo II Radvilos žmona, vėliau našlė, Moldovos kunigaikštystė Marija Lupu, gyvenusi XVII a. vid. Į šią Radvilų valdą kilmingoji, kaip ir įprasta to meto didi-

kei, atvykdavo su dideliu dvaru, kurį, pavyzdžiui, sudarė ir neūzaugos. Marija Lupu Radvilienė buvo labai turtinga nuotaka ir gyveno itin neramiais laikais, vadintais Tvanu, nes tada valstybę siaubė švedų ir maskvėnų armijos. Pasinaudodama savo turtais, ji papirkinėjo maskvėnų ir LDK karo pareigūnus, netgi išsireikalavo asekuraciją (garantinį raštą), kuri užtikrino, kad kariai į Vyžuonos valdą nesiverš ir nieko negrobs.

Marija Lupu buvo labai pamaldi, o pamaldumas dar labiau sustiprėjo, kai ėmė progresuoti jos liga. Kadangi buvo stačiatikė, jai atvykus į Vyžuonas, čia vykdavo stačiatikiška liturgija, didikę visur lydėjo jos kapejonas Marcijonas Volusevičius, kuriuo ji labai pasitikėjo, o kadangi stačiatikiška liturgija neapsieidavo be giesmių, Radvilienė turėjo ir keletą giedotojų.

Nuosmukis

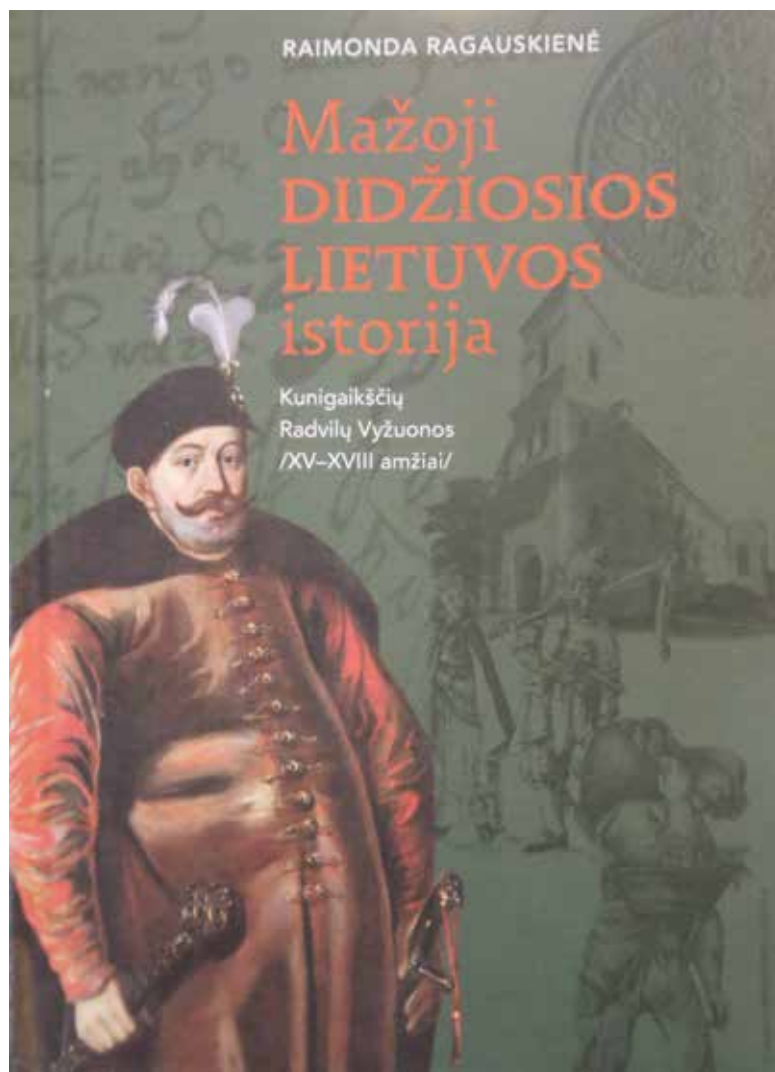
Pasak R. Ragauskienės, Vyžuonas nuosmukis apima XVII a. pab., nors jau ir prieš tai visą įprastą tvarką aukštyn kojomis apvertė Tvanas. Žinoma, prie nuosmukio prisideda ir tai, kad išmiršta Biržų ir Dubingių Radvilos ir 1731 m. Vyžuonos atitenka Olykos ir Nesvyžiaus Radvilų šakai, o 1808 m., likviduojant praskolintus Radvilų turtus, Vyžuonas nupirko Vaitiekus Puslovskis.

Tęsinys 12 psl.

Autoriaus nuotr.

„Radviliada“ Vyžuonėlėse: dvare iškabinti Vyžuonėlių dvaro valdytojų portretai (Vyžuonėlių dvaro gaivinimo entuziastės – Marianos Veriovkinos draugijos vadovė Sandra Dastikienė (kairėje) ir Kristina Daineko)

Šių metų pradžioje pasirodžiusios prof. dr. Raimondos Ragauskienės parašytos monografijos „Mažoji Didžiosios Lietuvos istorija. Kunigaikščių Radvilų Vyžuonos (XV–XVIII a.)“ knygynuose įsigyti nėra galimybių – tiražas jau išparduotas

Radvilų Vyžuonos „Radviliados“ festivalio šviesoje

Pradžia 11 psl.

Etnokonfesinės mažumos

Vyžuonose gyvena ir kitų etnokonfesinių mažumų atstovai: lenkai, totoriai, vokiečiai, žydai, škotai, maskvėnai, prancūzai, švedai. Pavyzdžiui, pastarieji, patekę į nelaisvę per Tvaną, Radvilų buvo naudojami kaip puikūs vaismedžių skiepytojai. „Europietiškas Vyžuonoms tikrai buvo būdingas – pasaulį jie suprato ne tik kaip savo parapiją – turėjo galimybę matyti ir plačiau“, – sakė profesorė.

Nuomininkai

Monografijos autorė pasidžiaugė, kad jai pavyko atskleisti iki šiol istoriografijoje dar menkai žinomą Vyžuonų valdos laikytojų ir nuomininkų klausimą. Iš daugybės laiškų ji nustatė, kad Olykos ir Nesvyžiaus Radvilos per septynis valdymo dešimtmečius niekada nesilankė Vyžuonose. Kad lengviau išnuomotų ir gautų daugiau pajamų, jie perskėlė valdą į dvi dalis – Vyžuonas ir Vyžuonėles – ir nuolat ją nuomavo. Nuomininkai dažnai keitėsi, jie siekė iš valdos išpešti kuo daugiau naudos, todėl gyventojų padėtis nuolat prastėjo. Nėgana to, nuomininkai valdą dar nuomodavo ir tretiesiems asmenims, kas irgi neprisidėjo nei prie tvarkos, nei prie gyventojų gerovės. Nuomininkai dažniausiai nebuvo vietiniai (škotai, italai, livoniečiai). Ir tai buvo būdinga visoms Radvilų valdoms.

Dvaras

Radvilų Vyžuonų dvaras iki mūsų dienų neišliko (išliko tik naujesnio – XIX a. – dvaro likučiai), tačiau yra nustatyta, kad jis stovėjo 200 m į šiaurės rytus nuo kelio Utena–Kupiškis, 400 m į šiaurę nuo šio kelio ir kelio į Vyžuonas atsišakojimo Dusynos upelio kairiajame krante. Dvaras turėjo būti nedidelis, medinis, bet patogus gyventi. Remiantis paties Jonušo II Radvilos brėžiniu, manoma, kad turėjo būti labai panašus į Svėdasų dvaro pastatą. Dvarą prižiūrėjo didiko skirtas pareigūnas, skirtingais laikotarpiais skirtingai vadintas (seniūnas, ekonomas).

Ūkis

Vyžuonų valda daugiausia gyveno iš žemės ūkio, pramonės įmonių nebuvo. Pagrindinis Vyžuonų valdos ūkio statytojas buvo Kristupas II Radvila. Drėgnose, molingose ir sunkiose žemėse, kuriose netrūko miškų ir pelkių, jis įdiegė pažangius metodus. Jis ne tik įdiegė sėjomainą, kaip daugelyje kitų savo dvarų, bet ir naudojo labai intensyvią dirvos tręšimą – tam buvo laikomos lietuviškos karvės. Jis vienas pirmųjų ėmėsi sausinti žemes, kasdamas įvairius tvenkinius, perpildamas vandenį iš vieno į kitą. Tokia sistema Lietuvoje, beje, išplito tik XIX a. pr. Didikas mokėsi Olandijoje ir šias naujoves parsivežė būtent iš ten. Jis kartu su Sapiegomis buvo vieni pirmųjų, kurie į savo ūkius ėmė gabenti

olandiškas karves, kurios davė pieno gerokai daugiau nei lietuviškosios. Žalus, žalmargius ir juodmargius gyvulius Kristupas II Radvila gabenosi daugiausia iš Fryzijos per Rygos uostą. Jas veisė ir Vyžuonose, o vienos kaina atstojo šešis jaučius. 1625 m. viena karvė kainavo 100 auksinų, o jas prižiūrėjo ne vietiniai prižiūrėtojai, o samdytas olandas Frydrichas Aderbažas.

Beje, Vyžuonose Radvilos ėmė gaminti ir olandiškus pieno sūrius, o juos spaudė vėlgiai samdytas olandas sūrininkas.

Žirgininkystė ir šunininkystė

Vyžuonose Radvilos įsteigė didžiausią žirgyną, veisė arabų ristūnus. Kristupas Radvila Perkūnas taip mylėjo žirgus, kad jo įsakymu Vyžuonėlėse pastatytos žirgų pašūrės antrame aukšte jam buvo įrengtas kambarys, kuriame jis kartas nuo karto miegodavo. Žirgai atstodavo ir labai brangias dovanas.

Vyžuonose auginti medžiokliniai šunys kurtai ir skalikai. Jais, sekant patiems didikams, rūpinosi speciali komanda. Keturkojams pritaikytas specialus racionas.

Išliko tiek žirgų, tiek šunų vardai. Vyžuonėlėse veistų šunų vardai: Lyška, Arfa, Rachmanas, Cyda, Sakalas.

XVII a. Tvanas viską sunaikino ir neliko nei žirgų, nei šunų.

Visuomenė

Kaip ir visoje LDK, Vyžuonų valdą sudarė trys pagrindiniai visuomenės sluoksniai: bajorija, miestietija ir valstietija. Vyžuonų valda iš kitų valdų skyrėsi savo susiskaidymu: aukščiausiam lygmenyje dominavo žemionys, arba šlėktos, žemiausią padėtį užėmė bojarai – asmenys, balansavę ties bajoro ir valstiečio luomo riba. Nors žemionys valstybinėse valdose turėjo svarų balsą, jų padėtis privačioje valdoje stipriai skyrėsi – jie visiškai priklausė nuo savininko. Už žemę, kurią gaudavo iš savininko, jie turėjo atlikti karo tarnybą. Savininkas netgi kišosi į asmeninius šlėktos reikalus – šiam mirus, pagal savininko išleistus nuostatus, našlė negalėjo be savininko pritarimo už bet ko tekėti. Taip buvo siekta, kad žemionio valdoma žemė (paprastai penki valakai) neišsprūstų iš savininko valdos. Tik keli žemionys turėjo po keliasdešimt valakų, dauguma valdos (apie trečdalį) buvo išdalyta smulkiems bajorams, kurių dauguma buvo lietuvių kilmės (Eismantas, Kelpša, Vaišvila, Žargevičius). Bojarų pagrindinė prievolė buvo korespondencijos nešiojimas, be to, jie turėjo rūpintis, dirbti duotus valakus. Ir visiškai priklausė nuo pono. Karo metu, jei pats neidavo į karą arba neišruošdavo kario, turėjo mokėti žirgynės mokesť.

Prof. dr. Raimonda Ragauskienė pasirašo Vyžuonų krašto garbės piliečių knygoje

Miestelis

Vyžuonų miestelis siekia XV a. pab., tačiau, priešingai nei kitos Radvilų valdos, tokios kaip Kėdainiai, Biržai, jis nesusiformavo į didesnę miestą. Vidutiniškai miestelyje gyvendavo apie 400 miestiečių.

Vienas Vyžuonų miestelio urbanizacijos požymių – žydų įsikūrimas XVII a. I pusėje. Nors jie sudarė tik ketvirtadalį miestelio gyventojų, Vyžuonos tapo regiono centru, čia rezidavo kahalų vyresnieji. Radvilos labai protegavo žydus visose savo valdose, saugojo juos nuo bet kokių išpuolių.

Vyžuonų valstiečiai daugiausia buvo vidutiniškai činšininkai, dvarui tedirbdavo vieną dieną per savaitę. Ištikus marui ar badui, Radvilos, rūpindamiesi valstiečiais kaip savo darbo jėga bei mokesčių mokėtojais, įsakydavo išduoti varguoliams tam tikrą dalį grūdų.

Pagal XVI a. pab. valstiečių skundą nustatytas įdomus ir retas dalykas, kad nuo to laiko iki XIX a. pr. dalis valstiečių išlaikė savo giminės liniją.

Išvada

Galima daryti išvadą, kad Radvilos tik lietuviškosiose savo valdose visa apimtimi vykdė aristokratinę strategiją: kūrė rezidencijas, fundavo bažnyčias ir jas plėtojo. Ir tik lietuviškąsias Radvilų valdas galima vadinti tikrąja jų PATRIA.

Istorinės Vyžuonų skulptūros

Vyžuonų bažnyčioje buvo galima pamatyti ir neseniai maldos namuose rastas medines šventųjų statulas. Apie jas plačiau papasakojo humanitarinių mokslų daktarė A. Giniūnienė.

1662 m. inventoriuje minima, kad viduryje bažnyčios ant sijos kabo didelė Nukryžiuotojo skulptūra. 1720 m. inventoriuje rašoma, kad klebono pastangomis buvo naujai nudažyta ir nutapyta sija, ant kurios pavaizduotas kenčiantis Kristus, šnuose – Švč. Mergelė Marija ir evangelistas Jonas. Dar vienas Nukryžiuotasis buvo koply-

čioje Kristaus kančios altoriuje. Vienu metu Nukryžiuotųjų bažnyčioje buvo net trys. 1742 m. inventoriuje minima Nukryžiuotojo skulptūra ant didžiojo altoriaus, kai apie siją jau nebekalbama. Antrame plane yra šv. Jurgio ir šv. Magdalenos paveikslai. Gali būti, kad jie buvo kaitaliojami.

Bažnyčios Tėvų skulptūras, rastas Vyžuonų bažnyčioje ir jau įtrauktas į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą, taip pat nelengva įvardyti. Katalikų Bažnyčia didžiaisiais Bažnyčios Tėvais vadina Ambraziejų, Augustiną, Jeronimą ir Grigalių I Didįjį. Šios Romos Katalikų Bažnyčiai svarbios personos visada vaizduojamos kartu, ir į šį ketvertą niekada nebūna įterpiamas joks kitas Bažnyčios teologas. Todėl ir keista, nes vietoje Grigaliaus I Didžiojo Vyžuonose atrastoje ketveriukėje, atrodo, yra Bazilijus Didysis.

1730 m. inventoriuje rašoma, kad Vyžuonų Šv. Jurgio bažnyčios didysis altorius turėjo po tris kolonas iš šonų, tarp jų stovėjo keturios Bažnyčios daktarų statulos, o 1742 m. inventoriuje išvardytos šventųjų Ambraziejaus, Grigaliaus, Augustino ir Bazilijaus statulos. Tuo metu altorius buvo baltai dažytas, baltai dažytos ir skulptūros, kurios turėjo auksavimą – jo likučių rado ir tyrinėtojai. Pirmajame tarpsnyje ant juodo kryžiaus kabojo Nukryžiuotojo skulptūra, antrajame – mažame ovaliame rėme šv. Jurgio Kankinio paveikslas.

Su didžiaisiais Bažnyčios Tėvais atrasta ir šv. Dominyko skulptūra. Iš pradžių suabejota, ar tai šv. Dominyko ar šv. Vincento Ferero skulptūra. Jei šie šventieji būtų kartu, atpažinti būtų paprasčiau.

„Išsaugota, atrasta – ir daughtaškis. O kas toliau? Tikrai norėtūsi, kad tai būtų konservuota, išsaugota, nes kūrinys turi istoriją, žinoma, iš kur jis – taip jis dar daugiau kalba“, – pristatymą baigė A. Giniūnienė.

Kadaise Vyžuonų bažnyčioje stovėjusios Bažnyčios Tėvų ir šv. Benedikto skulptūros

Angelių sargų diena šventovėje: padėkos ir sveikinimai pareigūnams

Daiva ČEPĖNIENĖ
daiva@utenosdiena.lt

Spalio 2-ą Utenoje buvo paminėta Lietuvos policijos pareigūnų profesinė šventė. Angelių sargų dienai skirtas renginys, vykęs Utenos Kristaus Žengimo į dangų bažnyčioje, prasidėjo šv. Mišiomis. Renginyje dalyvavo ne tik gausi policijos pareigūnų bendruomenė, bet ir Utenos apskrities rajonų savivaldybių atstovai, socialiniai partneriai ir kiti svečiai, atvykę pasveikinti bei padėkoti už atsakingą kasdienį darbą.

Sveikinimai, padėkos ir šluota komisaro rankose

Profesinė šventė subūrė kaimyninių rajonų policijos bendruomenes. Šv. Mišias aukojo Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Utenos aps. VPK) kapelionas Simas Maksvytis ir Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos vikaras kunigas Rimantas Kaunietis, vargonavo Zita Lukošūnienė. Po šv. Mišių vyko iškilmingas pareigūnų pagerbimas ir apdovanojimų ceremonija. Tylos minute buvo pagerbti tarnybos metu žuvę pareigūnai, į šventę atvykusius pareigūnus, paėmęs į rankas šluotą, pasveikino Utenos aps. VPK viršininkas Renatas Vitkauskas.

„Ši šluota simbolizuoja mus visus: pareigūnus, įvairias tarnybas ir institucijas, o šluotos kotas – mūsų vertybių pagrindą. Kai turime tvirtas vertybes ir esame kartu, galime vadintis tikra bendruomene. Nepamirškime, kad visi esame viena šeima – mus jungia mūsų šeimos, draugai, kolegos ir bičiuliai iš kitų institucijų. Tik būdami kartu šį paprastą įrankį galime paversti veiksminga priemone, padedančia visuomenėje išvalyti neteisingumą. Sveikinu su Policijos diena ir linkiu prasmingos šventės“, – kolegas sveikino R. Vitkauskas.

Renginį vedė Utenos aps. VPK Komunikacijos poskyrio vedėja Asta Šuminienė

Savivaldybės administracijos direktorius Paulius Čyvas, vicemerar Rimantas Dijokas (dešinėje) ir Viešosios tvarkos skyriaus vedėja Jovita Strazdienė (kairėje) mero padėką įteikė Utenos aps. VPK Utenos r. PK Veiklos skyriaus vyriausiajai tyrėjai Daivai Maselskienei

Angelių sargų dienos renginyje dalyvavo ne tik gausi policijos pareigūnų bendruomenė, bet ir Utenos apskrities rajonų savivaldybių atstovai, socialiniai partneriai ir kiti svečiai

Paėmęs į rankas šluotą, kaip simbolį, pareigūnus pasveikino Utenos aps. VPK viršininkas Renatas Vitkauskas

mis. Todėl pareigūnus sveikino ir padėkas bei apdovanojimus teikė ne tik Utenos aps. VPK viršininkas R. Vitkauskas. Prie sveikinimų prisidėjo ir LR Seimo narys Vitalijus Šeršniovas, Utenos apskrities savivaldybių atstovai, taip pat Panevėžio apygardos prokuratūros, Utenos apylinkės teismo, Utenos apskrities vaiko teisių apsau-

gos skyriaus atstovai ir kiti socialiniai partneriai bei kolegos. Šventės proga pareigūnams buvo linkima stiprybės, ištvermės, profesinės sėkmės, visuomenės pasitikėjimo ir artimųjų palaikymo. Po iškilmingo renginio šventovėje šventė su gardžiomis vaišėmis tęsėsi bažnyčios šventoriuje.

Padėką įteikta šv. Mišias aukojusiems Utenos aps. VPK kapelionui Simui Maksvyčiui, Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos vikarui kun. Rimantui Kauniečiui ir vargonininkei Zitai Lukošūnienei

Utenos aps. VPK viršininkas Renatas Vitkauskas (kairėje) įteikė padėką Utenos r. PK viršininkui Vaidotui Žiliui

PASLAUGOS

LANGIMA. Langai, durys, garažo vartai. Plastikinių langų, durų remontas, reguliavimas, tarpinių keitimas.

Tel. +370 684 05526 / info@langima.lt UD-813

Nemokamai valome apleistus žemės ūkio sklypus, pamiškes, griovius. Už didesnius plotus sumokame. Tel. +370 623 22657

UDS-1035

Pjauname pavojaingai augančius medžius, genime šakas, tvarkome aplinką, mišką, pakrantes. Traukiame medžius iš vandens telkinių. Atliekame įvairius darbus aukštyje su bokšteliais. Tel. +370 617 00616

UD-561

GYVATVORIŲ KARPYMAS. Greitai ir tvarkingai karpome visų rūšių gyvatvares. Išvežame šakas. Tel. +370 627 25612

UDS-984

Greitai ir kokybiškai betonuojame grindis, atliekame paruošiamuosius darbus. Egidijus, tel. +370 694 40735

UDS-027

Greitai ir kokybiškai atliekame grindų betonavimo darbus. Paruošiamieji darbai. Ainis, tel. +370 608 18096

UD-906

Atlieku apdailos darbus. Glaistymas, dažymas, plytelių klijavimas ir kiti vidaus apdailos darbai. Dirbu atsakingai, kruopščiai ir siekiu kokybiško rezultato. Tel. +370 605 83015

UD-1151

KROSNIŲ, ŽIDINIŲ, SANTECHNIKOS, mūro, stogų skardinimo darbai. Kaminų valymas, traukos padidinimas pašalinant pertvaras. Įdėklų montavimas. Tel. +370 680 72782

UD-924

VšĮ „Jautri širdis“ teikia socialines paslaugas asmenims namuose. Tel.: +370 697 64118, +370 623 05430

UDS-820

Maltiečiai teikia socialinės pagalbos į namus paslaugas, padedancias asmeniui (šeimai) tvarkyti buitį bei dalyvauti visuomenės gyvenime. Tel.: +370 699 34164, +370 610 17100

Nuotekų valymo įrenginių, riebalų gaudyklių profesionalus aptarnavimas / priežiūra. Išrašome išvežimo važtaraščius / sąskaitas. Tel. +370 657 05507

UDS-990

Mašina su manipulatoriumi vežame krovinius. Pjauname medieną pagal Jūsų užsakymą. Medienos atbraižos. Tel. +370 686 86702

UDS-808

UAB „Miškų darbai“ BRANGIAI PERKA MIŠKUS VISOJE LIETUVOJE Tel.: 0 665 86 012, 0 684 03 486

AKCIJA iki -50% BALKONŲ (tinka renovacijai) TERASŲ STIKLINIMAS PLASTIKINIAI LANGAI GARAŽO VARTAI Tel. 0 640 44 255

ŽEMĖS INŽINERIJA
MATININKAI
GEODEZININKAI

Žemės sklypų kadastriniai matavimai. Topografinės nuotraukos. Kontrolinės geodezinės nuotraukos. Statybinė geodezija. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai. Statinių kadastriniai matavimai (inventorizacija). Statybos užbaigimo dokumentų parengimas.

+370 600 22490

J. Basanavičiaus g. 39, Utena
info@zemesinzinerija.lt
www.zemesinzinerija.lt

facebook zemesinzinerija

DARBAS

„HQ Integro“ autoservisas ieško autošaltkalvio. Tel. +370 679 14422

UDS-1021

PERKA

Ieškau pirkti 1 kambario buto Utenoje, pageidautina I-III aukštas, renovuotame name, siūlyti visus variantus.

UD-600

Perku butą. Galiu mokėti iki 175 tūkst. Eur. Tinka visokie variantai, siūlykite. Tel. +370 622 67994

UDS-846

Nupirksiu namą, galiu mokėti iki 345 tūkst. Eur. Siūlykite visus variantus.

UDS-847

Išmonė perka įvairius miškus, atsiskaito iš karto. Pardudame medienos atbraižas. Tel. +370 686 86702

UDS-809

Ieškau rekreacinės vietos gamtoje, sodybos, namo ar sklypo. Galimi įvairūs variantai: prie ežero, upės, miško. Siūlykite visus variantus! Tel. +370 642 12345

UDS-951

Superkame automobilius, motociklus ir visas kitas transporto priemones, sutvarkome dokumentus. Tel. +370 604 55326

UD-1025

Superkame automobilius! Vaziuojančius, nevažiuojančius, daužtus. Su defektais ar be jų. Sutvarkome dokumentus, atsiskaitome iš karto. Pasiimame patys. Tel. +370 672 03225

UD-802

AGRO GALVIJAI aukščiausiomis kainomis superka visų veislių veršelius auginti bei avis (ypač brangiai belgų mėlynuosius). Mokame 6–21 proc. PVM, sveriam el. svarstyklėmis, išregistruojame, dirbame ir savaitgaliais. Tel.: +370 659 95647, +370 604 44438

UDS-901

PERKA MIŠKUS
BRANDŽIUS, JAUNUS, MALKINIUS, IŠKIRSTUS, ŽEMES, SODYBAS
VISOJE LIETUVOJE 0 676 41 155

Žiuko įmonė

Ieškomos brigados ir pagalbinių darbuotojai. Vamzdynų montavimas, melioracija ir inžineriniai tinklai. Taip pat betonavimo ir bendrastatybiniai darbai. Atlyginimas 1 400–2 000 eurų.

Ieškomas statybos darbų vadovas. Melioracijos, inžinerinių tinklų ir kelių įrengimo darbai. Atlyginimas nuo 2 400 Eur.

Teirautis telefonu +370 679 14001

IŠNUOMOJAMOS BIURO-KOMERCINĖS PATALPOS

Utenos miesto centras, I aukštas, 26,61 kv. m.
Kaina 173 Eur + GPM. Yra papildomų sąlygų.
Daugiau informacijos tel. +370 657 67375.

Visoje Lietuvoje perkame galvijus, išvežame į ES šalis. Pasiimame skubiai. Tel. +370 616 24730

UDS-034

MALKŲ SUPIRKTUVĖ. Superku įvairias malkas, pjaunu, skaldau malkas jūsų namuose. Tel. +370 601 12351

UD-942

Perku įvairias senienas: austas lovatieses, molines puodynes, vežimo ratus, monetas ir ženklukus, skulptūreles, gintarą ir kt. Iki 1960 metų. Tel. +370 620 95662

UD-1157

PARDUODA

Pardudamas gyvenamasis namas Vėlbiškėse, Pakalnės g. 4. Tel. +370 652 50892

UD-1158

Parduoju sodą Narkūnuose, SB „Puntukas“. Tel. +370 670 76692

UD-1157

Parduoju „VW Touran“, 2008 m. 07 mėn., pilka, 1 968 kub. cm, mechaninė, dizelinas, TA iki 2028 01 16. Daug privalumų. Kaina 3 300 Eur

UD-1161

Parduoju savos gamybos traktorių, T-25 variaklis. Yra hidraulis, dokumentai, TA. Kaina 2 550 Eur. Tel. +370 679 94100

UD-1163

PARDUODU SKALDYTAS MALKAS – ilgis ir stambumas derinamas individualiai. Atvežu. Tel. +370 676 82388

UD-114

Parduoju viengubo pjovimo sausų eglės rąstus. Storis – 20 cm. Kaina – 120 Eur už kub. m. Tel. +370 686 72848

UD-1155

Kokybiškos skaldytos malkos. Tel. +370 686 23690

MALKOS Į NAMUS. Parduoju malkas, kaladėlėmis ir skaldytas. Pristatau į vietą. Išrašau sąskaitas. Tel. +370 616 86018

UD-941

Pigiai parduoju mišrias skaldytas malkas, sausas. Tel. +370 612 29623

UD-208

Parduoju sausas, mišrias skaldytas malkas. Tel. +370 621 67830

UD-209

SUPERKAME VISŲ MARKIŲ AUTOMOBILIUS, MIKROAUTOBUSUS: gali būti su defektais, po avarijos, angliški. **TAIP PAT MOTOCIKLUS, TRAKTORIUS.** Mokame aukščiausiomis kainomis, tvarkome dokumentus, pasiimame patys. *Atsiskaitome iš karto. Dirbame be išieginų.* **Tel. +370 678 66080**

Pardudamos 4 melžiamos karvės. Tel. +370 698 71242

UD-1154

VIŠTAITĖS. Prekiaujame M. Steponavičiaus ūkio (KAIŠIADORIŲ r., Žasliai) jaunosiomis (4–5,5 mėn.), vakcinuotomis įvairių spalvų (rudomis, juodomis, raibomis, pilkomis, baltomis) DOMINANTE veislės ir baltomis LEGHORNŲ veislės dedeklėmis vištaitemis. Pristatome. Jūsų vežėjai RAIBIKIAI. Tel.: +370 612 17831, +370 611 51770

UD-1152

DOVANOJA

VšĮ krizių centro „Angelų pieva“ labdaros valgykla Utenoje labai prašo gerų žmonių paaukoti daržovių (bulvių, burokėlių, morkų). Parsivežti galime patys. Tel. +370 670 13356

NUOMA

Išnuomojamos komercinės patalpos (26,61 kv. m) Utenos miesto centre. Pirmas aukštas, yra automobilių stovėjimo aikštelė. Kaina 173 Eur + GPM. Tel. +370 657 67375

Išsinuomochiau žemės ūkio paskirties žemę dirbti Droničėnuose, Vaikutėnuose, Verbūnuose, Spitrenuose, Degučiuose, Raideikiuose ir apylinkėse. Jei turite laisvos žemės ir norite, kad ji būtų prižiūrėta bei neštų stabilias pajamas, prašome susisiekti. Tel. +370 627 75433

UDS-1034

Išnuomuoju vieno kambario butą. Tel. +370 687 72538

UD-1164

Išnuomojamas tvarkingas 2 kambarių butas Dauniškyje su baldais ir buitine technika. Kaina 320 Eur + komunaliniai mokesčiai ir depozitas. Tel. +370 687 31219

UD-1155

KEIČIA

Keičiu sodybą Utenos rajone į dviejų ar vieno kambario butą Utenoje su priemoka. Tel. +370 612 29623

UD-1157

METRALO LAUŽO SUPIRKTUVĖ

GREITAI • PATIKIMAI • PATOGIAI

0 671 75062 | 0 603 78099

VILTIES g. 22, NEMEIKŠČIŲ k., UTENOS r.

RŪPINAMĖS ŠVARESNE APLINKA KARTU!

SUPERKAME JUODUOSIUS IR SPALVOTUOSIUS METALUS

IŠVEŽAME SAVO TRANSPORTU

SUPERKAME KATALIZATORIUS IR DPF FILTRUS

NUOTEKŲ IŠVEŽIMAS, MB HIDRAS NUOTEKOS

VALYMO ĮRENGINIŲ APTARNAVIMAS, BIOTUALETŲ PLOVIMAS, NUOTEKŲ IŠVEŽIMAS

ATLIEKAMOS PASLAUGOS:

- Aptarnaujame valymo įrenginius „August ir Ko“ (sureguliuojame), „Feliksnavis“, „Traidenis“, „Buiteka“, „Bio Max“, „Švaistė“ ir kt.
- Galime sudaryti sutartis.
- Nuotekų išvežimas (iki 11 kub. m).
- Biotualetų plovimas (valymas).
- Lauko tualetų išsiurbimas.
- Duomenų įvedimas NTIS sistemoje.

Išrašome nuotekų priėmimo dokumentus. Užsakant du ir daugiau valymo įrenginių pritaikome 10 proc. nuolaidą.
www.hidrasnuotekos.lt, hidras.nuotekos@gmail.com.

Tel. +370 659 75977.

Portalas

Draugaukime „Facebook“
www.facebook.com/utenos.diena

udiena.lt

ŽINIOS GYVAI!

U
LIEKIMAS
KULTŪROS
CENTRAS

KAZIMIERO SIGITO STRAIGIO
MEDŽIO SKULPTŪRŲ PARODA

UKC STIKLO GALERIJOJE
2026 09 02 – 10 28

Aktorius režisierius, dainų autorius ir atlikėjas
Andrius Kaniava
pristato žemiškąją komediją

**TREČIOJI
EVANGELIJA
PAGAL
ANDRIŲ**

*Žiūrovų laukia atviras aktoriaus
pokalbis apie paprastus ir
nepaprastus žmones
ypatingais laikais*

Spalio 8 d. 17 val.
UTENOS A. IR M. MIŠKINIŲ VIEŠOSIOS
BIBLIOTEKOS KONFERENCIJŲ SALĖJE

Renginio metu bus filmuojama ir fotografuojama

Projektą dalinai finansuoja

 LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

 95
Lietuvos 95 metų

UTENOS
KULTŪROS
CENTRAS

PROFESIONALIAUS MENO MĖNUO

„JUOZO MILTINIO DRAMOS TEATRAS“

LINEINO GROŽIO KARALIENĖ
REŽ. IEVA STUNDŽYTĖ

SPALIO 8 D. 18 VAL.
UTENOS KULTŪROS CENTRAS

bilietus parduoda
kakovo.lt

**ARCHI QUARTETT IR SOLISTĖ
MIGLĖ PIVORIŪNAITĖ**
„LIETUVIŠKOS ISTORIJS“

SPALIO 15 D. 18 VAL.
UTENOS KULTŪROS CENTRAS

ticket
market.lt

KAUNO ŠOKIO TEATRAS „AURA“

SPEKTAKLIS „ANKSTI RYTA“

SPALIO 29 D. 18 VAL.
UTENOS KULTŪROS CENTRAS

ticket
market.lt

TELELOTO

Lošimas Nr. 1 591
Data: 2026-10-04

Skaičiai: 56 49 08 57 34 75 21 48 46 74 05 04 59 60 45 14 55 25 70 62
39 37 23 40 35 33 27 43 65 17 22 09 52 28 73 03 41 68 64 29 32 **(TE-
LELOTO+ pirmieji 11 kamuoliukų, keturi kampai, eilutė, įstrižai-
nės)** 72 01 61 51 **(visa lentelė)**

Užbraukus visą lentelę 800 000 Eur – 1 **Užbraukus įstrižaines** 1 000 Eur –
6 **Užbraukus eilutę** 12 Eur – 510 **Užbraukus keturis kampus** 2 Eur – 9 431

Papildomi prizai
015*666 Deganti linija | 500 Eur į namus
0170873 500 Eur žaidėjui į namus
0050735 500 Eur žaidėjui į namus
0061833 Automobilis NISSAN QASHQAI
0263073 Pakvietimas į TV studiją
021*396 Pakvietimas į TV studiją
020*128 Pakvietimas į TV studiją
016*427 Pakvietimas į TV studiją
0124952 Pakvietimas į TV studiją

SAKRALIOS GITAROS AIDAI
MINDAUGAS
STUMBRAS SOLINIS KONCERTAS
2026 10 11
 KUKTIŠKIŲ ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO BAŽNYČIOJE 14:00

REMIMO FINANŠUOA
 LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

REMIMO ORGANIZUOJA
 UMENIS
 MOKYKLŲ
 SAVIŠKAI

REMIMO PARTNERIAI
 CIMA
 LIETUVOS RESPUBLIKA
 KULTŪROS MINISTERIJA
 KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
 LIETUVOS RESPUBLIKA
 KULTŪROS MINISTERIJA

REMIMO INFORMACIJOS REMIAJ
 alkas.lt

UTENOS
KULTŪROS
CENTRAS

RUDENS SPALVŲ ŠVENTĖ KAŠELIATURGIS

 SPALIO 17 D.

 UTENOS KULTŪROS CENTRO KIEME

10.00–18.00	RUDENS MUGĖ
12.00	TEATRALIZUOTAS ŠVENTĖS ATVĖRIMAS
12.15–15.00	UTENOS LIAUDIŠKOS MUZIKOS KAPELŲ IR ŠOKIŲ KOLEKTYVO PASIRODYMAI
15.00	ATLIKĖJAS AUKŠTAITIS
16.00	Folk grupė SKYLĖTA KEPURĖ
17.00	Grupė SADŪNAI

Jūsų lauks įvairios rudeniškos
pramogos ir edukacijos,
varžytuvės ir turgaus gėrybės!

*PADIRBĖJĘ IŠ PETIES –
PASILINKSMINKIM IŠ ŠIRDIES!*

Laikraštis
UTENOS
Diena

ISSN 1648-0783

Redakcija
Maironio g. 34,
28144 Utena
Tel. +370 389 61460
utenosdiena@gmail.com
www.udiena.lt

Skelbimai, reklama
Tel. +370 657 67376
reklama@utenosdiena.lt

Direktorius, vyr. redaktorius
Deividas Ridikas
Tel. +370 657 67375
deividas@utenosdiena.lt

Garbės redaktorius Vytautas Ridikas
redaktorius@utenosdiena.lt

Laikraščio redaktorė
Deimantė Žarankienė
Tel. +370 657 47758
deimante@utenosdiena.lt

Portalas udienu.lt
Tel. +370 657 67376
udiena.lt@gmail.com

Redakcinė kolegija

Daiva Čepėnienė
daiva@utenosdiena.lt

Visvaldas Kulakauskas
visvaldas@utenosdiena.lt

Loreta Lileikienė
zurnalistai@utenosdiena.lt

Valdas Mintaučkis
zurnalistai@utenosdiena.lt

Kristina Ramanaukaitė
zurnalistai@utenosdiena.lt

Viktorija Skrebiškienė
zurnalistai@utenosdiena.lt

Austėja Žalalytė
zurnalistai@utenosdiena.lt

Maketuotojos-dizainerės
Renata Daujotienė
Agnė Raudonienė
Viktorija Skrebiškienė

Prenumerata
Tel.: +370 389 61460,
+370 657 67376
prenumerata@utenosdiena.lt

Steigėja ir leidėja
UAB „Utenos diena“

Spausdino
„Media Regionálne Sp. z. o. o“

Be UAB „Utenos diena“ sutikimo laikraščio informaciją naudoti draudžiama.

Prenumeratos vadybininkas atvyks pas Jus į namus Jums patogiu laiku ir užprenumeruos laikraštį „Utenos diena“, skambinkite tel. +370 389 61460.

Laikraščio „Utenos diena“ redakcijoje arba el. p. reklama@utenosdiena.lt priimame skelbimus į šiuos laikraščius: „Valstiečių laikraštis“, „Ukininko patarėjas“, „Lietuvos rytas“, „Gimtasis Rokiškis“, „Anykšta“, „Vis Info“ (Visaginas), „Ukmergės žinios“, „Gimtoji žemė“ (Ukmergė), „Vilnis“ (Molėtai), „Kupiškinių mintys“, „Šiaurės rytai“ (Biržai).

UAB „Utenos diena“ yra Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidybų asociacijos narė.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Projektą „Utenos krašto atspindžiai“ (14 000 Eur) ir „Atsparus Utenos regionas: kova su dezinformacija“ (4 500 Eur) iš dalies finansuoja Medijų rėmimo fondas.

Laikraščio „Utenos diena“ veiklą iš dalies (35 115 Eur) finansuoja Medijų rėmimo fondas.

Laikraštis išeina antradieniais ir penktadieniais.
Tiražas 2 880

Tokiu šriftu išspausdinti straipsniai yra užsakomieji.

Redakcija už reklamą ir užsakomųjų straipsnių turinį bei klaidas neatsako.

RENGINIAI

Utenos kultūros centre

Spalio 7 d. 18 val. – „Domino“ teatro spektaklis „Aukštakulniais per santuoką“ (renginys mokamas)

Spalio 8 d. 18 val. – Profesionalaus meno mėnuo. J. Miltinio dramos teatro spektaklis „Lineino grožio karalienė“ (renginys mokamas) (žr. afišą 15 psl.)

Spalio 11 d. 18.30 val. – „Didžiausi pasaulio hitai gyvai“. Jason Nicholson-Porter (UK) ir Vytautas Straizys (renginys mokamas)

Iki spalio 25 d. – Arvydo Šaltenio paroda „Kaip mes tarnavome svetimoj kariuomenėje“ (Dailės galerijoje)

Iki spalio 28 d. – Kazimiero Sigito Straigio skulptūros darbų paroda (Stiklo galerijoje)

Utenos A. ir M. Miškinų viešojoje bibliotekoje

Spalio 6 d. 17.30 val. – susitikimas su Indre Bareikiene ir jos knygos „Nebijok, tu normali“ pristatymas (konferencijų salėje)

Spalio 8 d. 17 val. – aktorius, režisierius, dainų autorius ir atlikėjas Andrius Kaniava pristato žemiškąją komediją „Trečioji Evangelija pagal Andrių“ (konferencijų salėje) (žr. afišą 15 psl.)

Spalio 14 d. 17 val. – Žitos Mackevičienės sudarytos knygos „Kaliečiai laiko tėkmėje“ pristatymas. Renginį ves ir šventinę nuotaiką kurs Kaliečių kaimo žmonės (konferencijų salėje) (žr. afišą 2 psl.)

Aukštakalnio bibliotekoje

Iki spalio 31 d. – Eglūno Židonio sakralinės kalvystės fotografijų paroda

Utenos kraštotyros muziejuje

Rugpjūčio–lapkričio mėn. – paroda „Per amžių. Amen“, skirta Panevėžio vyskupijos 100-mečiui

Utenos kameriniame teatre

Spalio 14 d. 19 val. – Utenos kamerinio teatro premjera. „Mano gyvenimo peronas“ (Š. Kunickas)

Vytauto Valiušio keramikos muziejuje

Spalio 10 d. 13 val. – molio terapija su Vytautu Valiušiu. Žiedimas

Iki spalio 31 d. – paroda „Rudens kokteilis“

Užpalių dvare

Spalio 6 d. 19 val. – gyvas „Auksinio proto“ žaidimas (būtina registracija)

Spalio 13 d. 19 val. – gyvas „Auksinio proto“ žaidimas (būtina registracija)

Iki spalio 23 d. – Dovaldės Butėnaitės-Širkės fotografijų paroda „Utenos krašto etnografiniai kaimai: nykstančio krašto vaizdžio portretai“

PC „Aušra“

Iki spalio 19 d. – Normantės

Ribokaitės kūrybos darbų paroda „Emocijos“ (I–II aukštuose)

Kirdeikiuose

Iki spalio 22 d. – Vilijos Brukštutės karpinių paroda (parodų galerijoje)

Kuktiškėse

Spalio 11 d. 14 val. – perkusijos ir džiaz festivalis „Utena Jazz“. Mindaugo Stumbro koncertas (bažnyčioje) (žr. afišą 15 psl.)

Iki spalio 31 d. – Irenos Meiškaitės tapybos darbų paroda (UKC Kuktiškių skyriuje)

Leliūnuose

Iki spalio 31 d. – Pauliaus Obsarsko senų knygų lankstinukų paroda „Prabudę puslapai“ (bibliotekoje)

Pakalniuose

Spalio 8 d. 13 val. – festivalio „Nepatogus kinas“ filmo „Vyro išpažintis“ (rež. Hampus Linder) peržiūra (bibliotekoje)

Iki lapkričio 6 d. – uteniškės Mildos Petravičienės deimantinės mozaikos paveikslų paroda (bibliotekoje)

Radeikiuose

Iki spalio 31 d. – tautodailininkės Laimos Baltrūnienės rankdarbių paroda „Popierinių gėlių pasaulyje“ (bibliotekoje)

Saldutiškyje

Iki spalio 31 d. – Irenos Meiškaitės tapybos darbų paroda (UKC Saldutiškio skyriuje)

Sudeikiuose

Iki spalio 22 d. – Ramutės Šeikienės karpinių paroda „Vasara Lietuvoje“ (bibliotekoje)

Tauragnuose

Spalio 10 d. 16 val. – liaudiškos muzikos kapelų šventė „Armoniką tik paėmiau“. Dalyvauja meno kolektyvai iš Ukmergės, Molėtų, Rokiškio, Utenos rajonų, Panevėžio miesto (UKC Tauragnų skyriuje, renginys mokamas)

Spalio 1–31 d. – Daugailių krašto moterų pintinių juostų paroda (UKC Tauragnų skyriuje)

Užpaliuose

Iki spalio 20 d. – Utenos rajono neigaliųjų draugijos narių kūrybinė paroda „Lengvu potėpiu siela šneka“ (UKC Užpalių skyriuje)

Vyžuonose

Spalio 10 d. 13 val. – edukacija: rudens kompozicijų kūrimas (UKC Vyžuonų skyriaus mažojoje salėje)

Iki spalio 10 d. – deimantinių dėlionių paroda „Spalvų ir šviesos mozaika“. Autorius Algirdas Bagdonavičius (seniūnijos patalpose, Šilo g. 6)

„Utenos diena“ neatsako už programos ir laiko pasikeitimus

DIENOS RECEPTAS

Kreminė bulvių ir porų sriuba

Reikės:

3–4 porų, 500 g bulvių, 2 česnako skiltelių, 30 g sviesto, 750 ml vištienos arba daržovių sultinio, 100 ml grietinėlės, druskos ir pipirų, skrebučių patiekti.

Gaminimas:

porus gerai nuplaukite, nupjaukite tamsiai žalią dalį, o baltą ir šviesiai žalią dalį supjaustykite. Puode ištirpinkite sviestą, sudėkite smulkintą česnaką bei porus ir ant nedidelės kaitros kepkite, kol jie visiškai suminkštės ir taps saldūs, bet neapskrus. Sudėkite kubeliais pjaustytas bulves, supilkite sultinį ir virkite, kol bulvės bus labai minkštos. Sriubą sutrinkite trintuvu tik tiek, kad ji taptų vientisa – bulvių nereikėtų trinti pernelyg ilgai, nes sriuba gali tapti lipni. Įmaišykite grietinėlę, pagardinkite druska bei pipirais. Patiekite su traškiais skrebučiais. Skanaus!

HOROSKOPAI

2026 10 06–2026 10 09

AVINAS Jūsų situacija permaininga. Galbūt su kuo nors skiriamės, ką nors keičiate, kad taptumėte laimingesni. Gali būti, kad asmuo, su kuriuo ryšys nutrūko, vėl atsiras akiratyje ir kažką pasiūlys.

JAUTIS Ypatingus jausmus pajusite vienam iš draugų arba pastebėsite, kad kažkas jums rodo didesnę dėmesį. Tik nežaiskite dvigubo žaidimo, jei nenorite, kad prieš nosį būtų užtrenktos durys.

DVYNIAI Laikas bus neblogas, jeigu nepradėsite reikšti pretenzijų darbdaviui, kolegoms ar klientams. Valdykitės ir būsite apdovanoti. Nuotaiką turbūt pakels uždarbis, pažadas ar dosnus pasiūlymas.

VĖŽYS Giliau suvoksime subtilius kūrinius, pajusite meninį įkvėpimą ar romantinį polėkį. Tačiau veikniausiai stokosite iniciatyvos ką nors praktiškai nuveikti. Rūpės svetimos paslaptys, slapti erotiniai žaidimai.

LIŪTAS Galite panorėti kažko naujo, neįprasto dalykinėje srityje arba savo išvaizdoje, stiliuje, tačiau tai pareikalautų nemažų išlaidų. Pasverkite galimybes. Vakaras žada romantikos ir sėkmės.

MERGELE Tikėtina, kad sulauksite staigmenų. Galbūt jos visos bus malonios. Gali atsirasti poreikis keisti veiklos pobūdį, darbą, pradėti aktyviau sportuoti. Saugokitės traumų, elektros iškrovos.

SVARSTYKLĖS Nelabai seksis įrodyti, ko esate verti. Jūsų pastangas kažkas menkins, o pavydžios akys seks kiekvieną žingsnį. Nepadarykite lemtingos klaidos. Svarbu konkrečiai susiplanuoti laiką.

SKORPIONAS Tikėtina, kad šiuo metu jums pavyks papildomai užsidirbti arba įtvirtinti tai, kas jau pasiekta, ir netgi suderinti neįmanomus dalykus. Svarbu neišsivelti į neprotingas avantiūras, azartinius žaidimus.

ŠAULYS Nusimato reikalų, susijusių su bankais, mokesčiais. Galite pasijusti šiek tiek apvilti meilės arba pinigų prasme. Parodykite geranorišką iniciatyvą, atlidumą – tai bus vaistas, kuris gali išgydyti sielą.

OŽIARAGIS Laikas turėtų būti permainingas. Gerai seksis veikla, reikalaujanti intelekto, išradingumo, originalumo, užsienio kalbos įgūdžių, gebėjimo improvizuoti. Nepraraskite budrumo kelyje.

VANDENIS Šiomis dienomis venkite demonstruoti emocijas, ambicijas, nes nebus lengva prisitaikyti prie aplinkinių, rasti kompromisą. Iš abiejų pusių geri ketinimai gali atsitrenkti į nepramušamą sieną.

ŽUVYS Gali pavykti rizikingas projektas, tačiau tai kainuos. Jus prisimins pažįstamas. Galbūt jis grąžins skolą arba kažko pareikalaus iš jūsų. Jei turite neįvykdytų finansinių įsipareigojimų, susitvarkykite.

Šia informacija tikėti nebūtina

ORAI UTENOJE

ŠIANDIEN	RYTOJ	PORYT
+17 +9	+17 +9	+20 +9

Spalio 6 d.

Saulė teka	07.28
Saulė leidžiasi	18.46
Dienos ilgumas	11.18

Delčia (iki spalio 11 d.)

Reikšmingos dienos

Spalio 7 d. – Krašto apsaugos diena, Diena už orų darbą

Spalio 8 d. – Pasaulinė regėjimo diena

Spalio 9 d. – Pasaulinė pašto diena

Susitinka du šykštuoliai. Vienas klausia kito:

– Iš kur tokį gražų laikrodį gavai?

– Ai, čia tėvas man prieš mirtį padavė...

Utenoje vykusiame Edmundo Kučinsko koncerte susitiko dvi senjorės. Viena klausia kitos:

– Nu, tai kaip laikais, Onut?

– Ai, Vandut, matai, mane ką tik kažkoks fotografas nutraukė, bet kad jau atėjo toks amžius, kai visai nebeįdomu, kaip atrodo nuotraukoj... Svarbu, kad gerai atrodytum per echoskopiją, kompiuterinę tomografiją ir magnetinį rezonansą.

Kalbasi dvi pažįstamos:

– Taviškis daug geria?

– Oi, iki baltų arklių...

– Čia dar nieko. Maniškis geria ir su jais.

Kreipiuosi į visus, kurie nevalgo po šešių. Be reikalo! Tai gi labai skanu.

Daiva niekaip negalėjo užmigti, todėl pradėjo skaičiuoti avis. Paskui susipažino su pieмениu. Ir prasidėjo...

Kaip smagu palto kišenėje rasti banknotą. Ypač, kai dar tik pirmą dieną dirbi rūbinėje.

Moteris sako vyrui:

– Tu tikras erelis!

– Taip, aš toks. O kaip tu tą supratai?

– Iš tavo kojų nagų.